יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

O łata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 271 | Łódź, Niedziela 26 listopada 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ח' כסלו תרצ"ד | № 271

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

גרויסע ארץ-ישראל-דעבאטע אין ענגלישען פארלאמענט

אינטערפעלאציעס פון דעפוטאטען וועגן די מאסן-עמיגראציע פון עבר-הירדן קיין א"י

רעפרעזענטאטיווע רעגירונג צי לעגיסלאטיווער ראט אין א"י?

לאנדאן, 25 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט, האט דעפ. וועדזשוואוד אינטערפעלירט די רעגירונג וועגען די פלענער פון שאפען א רע-פרעזענטאטיווע רעגירונג אין ארץ-ישראל.

דער קאלאניען-מיניסטער האט געענטפערט, אז דעפ. וועדזשוואוד האט א טעות. די רעגירונג האט בדעה צו שאפען דעם לעגיסלאטיווען ראט אזוי ווי ער איז אנגעקינדיגט געווארען אין יאהר 1930. ס'האנדעלט זיך, אז אלע טיילען פון דער בעפעלקערונג זאלען האבען די מעגליכקייט אויס-צודריקען זייער שטאנדפונקט.

דעפ. וועדזשוואוד האט ווייטער געפרעגט, צי די פארשטעהער פון דער בעפעלקערונג וועלען אין דעם לעגעסלאטיווען ראט, האבען די מעגליכ-קייט צו שאפען נייע געזעצען.

דער מיניסטער האט געענטפערט, אז דעפ. וועדזשוואוד'ס אויפפאסונג איז א פאלשע. די קאמ-פעטענצען פון דער ענגלישער רעגירונג וועלען נישט בעגרעניצט ווערען.

* * *

לאנדאן, 25 (יט"א טעלעגראפיש)

דעפ. בארנעט זשענאר האט אינטערפעלירט די רעגירונג וועגען די מאסען-איינוואנדערונג פון אראבער פון עבר-הירדן קיין ארץ-ישראל.

דער מיניסטער האט געענטפערט, אז די איינוואנדערונג פון די אראבער קיין ארץ-ישראל טאר נישט געשטערט ווערען, מחמת ס'איז אין הסכם מיטן מאנדאט.

דעפ. זשענאר האט געפרעגט דעם מיניס-טער, צי די יודען פון ארץ-ישראל וועט נישט גע-מאכט ווערען קיין שווערינקייטען איינצוואנדערען קיין עבר-הירדן.

אויף דער לעצטער פראגע, האט דער מיניס-טער קיין ענטפער נישט געגעבען.

די קריטישע נאכט איז סטאווסקי געווען אין ירושלים

סענסאציאנעלע עדות-זאגען פון א 12-יעהריג יונגעל און א 16-יעהריג מעדעל אויף דעם פערהער אין ארלאזאראוו-מארד

יפו, 25. (יט"א טעלעגראפיש).

אויף דער פארזעצונג פון פערהער אין אר-לאזאראוו-מארד, איז אויסגעהערט געווארען א 12 יעהריג יונגעל און זיין 16-יעהריגע שוועסטער, וועל-כע האבען פעסטגעשטעלט אז אין דער קריטישער נאכט האבען זיי געזעהען סטאווסקין אין ירושלים.

אויך דער רעסטאראנ - בעזיצער אריה העבעל, און די קעלנערין שרה רעכטשייד האבען עדות-געזאגט אז צו דער זעלבער צייט האבען זיי סטאווסקין גע-זעהען אין ירושלים.

צום ערשטען מאל איז ארויסגעטרעטען אד-וואקאט הארארט סמעטעל פון לאנדאן.

ווילהעלם'ן צוריק אויפ'ן טראן

גרויסע פערשווערונג אין קרעפעלד

בערלין, 25 (סב. טעל.)

אין קרעפעלד איז ענטדעקט געווארען א גרויסע פערשווערונג, וועלכע האט געהאט פאר א ציל צוריק ארויפצוזעצען ווילהעלם דעם צווייטען אויפ'ן טראן, דער אנפיהרער פון „האהענצאלער-פערבאנד" איז ארעסטירט געווארען.

דער אנפיהרער פון שטורמיסטען קאפ. רעהם האט פונאנדערגעלאזען דעם האהענצאלערן-פער-באנד.

7 זל. 80 גר. פון ווארשא קיין לאדז

פון 1 יאנואר זערעז ביליגער באהן-בילעטען

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

פון 1 יאנואר וועלען ביליגער ווערען באהן-בילעטען מיט א ג'עוך 25 פראצענט. די רעדוקציע וועט אויף ווייטערדיגע שטחים זיין א גרעסערע. פון ווארשא קיין לאדז וועט פון 1 יאנואר א בי-לעט דריטע קלאס קאסטען 7,80 זל. אנשטאט 9.40 זל.

מארש אויף פאריז

טויזענדער ארבייטסלאזע דעמאנסטראנטען

פאריז, 25. (סב. טעל.)

פון די פראנצויזישע צפון-מערב פראווינצען ציהען זייט עטליכע טעג צופוס טויזענדער ארבייטס-לאזע כדי איינצוארדנען אין פאריז א גרויסע דע-מאנסטראציע. די מאכט האט ארויסגעגעבען פער-ארדנונגען נישט צו דערלאזען צו קיין אנרוהען.

צו די ה"ה גנבים

פאהרענדיג אויפ'ן טראמוויי האט מען מיר ארויסגענומען א פארטפעל מיט דא-קומענטען און וועקסלען, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין ווערט נישט. בעט איך זיך מיט מיר צו פערשטענדיגען טערענ-ליך פיעטריקאווער 38 וואנטויל טעלע-פאניש 114-14. דיסקרעציע געזיכערט.

בעזה"י

לערן- און ערציהונגס-אנשטאלט „חורב"

צעגעלניאנא — 22 — צעגעלניאנא — 22 —

היינט, זונטאג, פונקט 5 אוועגד קומט פאר די

עלטערן-קאנפערענץ

ספעציעל פאר די עלטערן פון גן-ילדים. מיר לאדען דערמיט העפליך איין אלע עלטערן פון די גן-ילדים-תלמידים.

די הנהלה.

בעמ.: צוליב דעם עפענען פון צווייטען גן-ילדים זענען נאך פאראנען א פאר פרייע פלעצער.

6445

א הערצליכען מזל-טוב

ווינשען מיר דעם ה'

יוסף פריימאן און פרוי

צו דער חתונה פון זיין ליבען זוהן

יודעל מיט פרל. רחל זאיאנץ

איהר זאלט האבען פיל נחת!

די אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נאך נישט אלע ווייסן, אז דאס

קירזשנער-אטעליער

פון ה' י. שווארצמאן

21 פיעטרקאווער 21

פראנט 1-ער שטאק

נעמט אן אלערארט קירזשנער און שניידער-ארבייטען פון אייגענע און אנפערטרויטע סחורות, אויך אלער-ארט קירזשנער-רעפעראטורען צו קאנקורענץ-פרייזען.

!! רעעלע בעהאנדלונג פינקטליכע אויספירונג !!

בעמ.: צוליב רעקלאמע מאכען מיר די ג' קונדשאפט א הנחה אויף 2 מאנאטען. צו יעדען דאמען פוטער-פאלטאן גיבען מיר צו א מופע פולשטענדיג אומזיסט.

קומט און איבערצייגט זיך!

פערזאמלונג פון פויזנער מערק-פאהרער

ביים 2. קליינהענדלער-פעראיין, אלט-שטאט 10

מיר מאכען בעקאנט, דאס צוליב דעם טעראר פון די קריסטליכע מערק-פאהרער אויף די יודישע הענדלער, רופען מיר אויף היינט, זונטאג, דעם 26 נאוועמבער 12 א זייגער ביי טאג

א מאסען-פערזאמלונג

אין 2. קליינהענדלער-פעראיין צו בעטראכ-טען די טרויעריגע לאגע פון די פויזנער מערק-פאהרער. מיטגלידער און נישט-מיט-גלידער קומט מאסנווייז.

די פערוואלטונג.

6448

אויפפאדערונג!

איך פאדער אויף די יורשים קליינלערערס פון הויז ציגעל-גאס 38 (פריהער 66) אזוי ווי איך האב געדונגען א וואוינונג און בעצאהלט פאר א יאהר דירה-געלד ביי 6 יורשים, יעצט דערוויסענדיג זיך, אז עס איז דא נאך א 7-טער יורש, און דראהט מיך מיט עקסמיסיע און פרעגענדיג אנ'אדוואקאט האט ער בעשטעטיגט, דאס איך מוז האבען אונטערגעשריבען פון דעם 7-טען יורש אויך, דעריבער פאדער איך אויף די 6 יורשים, מיר אפצוגעבען דאס געלד, אין געגענפאל נעהם איך פון זיך אראפ די פעראנטווארטליכקייט פאר דער ווייטערדיגע קאנסעקווענצען.

מיט אכטונג ה. ג.

היינט, זונטאג צו די שלושים פון גרויסען נפטר הרב הגאון מאור הגולה ר'

יהודה מאיר שפירא זצ"ל

וועט אין „מושב זקנים", פאמארסקא 54, 5 א זייגער נאכמיטאג פארקומען א הזכרה, אויך א הספד, וועלכען עס וועט אבהאלטען איי-נער פון אונזערע זקנים. מען בעט די מיטגלידער פון די חברה מחסה לזקנים, אויך נישט מיטגלידער צו קומען פינקטליך צו די הזכרה.

די פערוואלטונג.

6436

פראַנצויזישע רעגירונג אין דעמיסיע

שאָטאַן בעקומט די מיסיע צו בילדען אַ נייע רעגירונג

פּאַריז, 25. (ספּ. טעל.)

נעכטען אין אָוונט איז אין פּאַרלאַמענט פאָרגעקומען די אָפּשטימונג איבער דעם אַרטיקעל 6 פון בודזשעט. דער פּרעמיער סאַראַ האָט געשטעלט די פראַגע פון צוטרוי (ד.ה. אַז אויב מען וואַרפט דעם פּונקט אָפּ גייט ער זיך אָן אין דעמיסיע — רעד.) 1 בייגאַכט האָט מען געשטימט דעם פאָרשלאַג וועגען שטרייכען דעם פּונקט. דער פאָרשלאַג האָט בעקומען נאָר 237 שטימען געגען 326, אַזוי אַז די רעגירונג איז געוואָרען גע־אַטעוועט. די נעאָ־סאָציאַליסטען און די גרופּע פלאַנדרען (צענטער) דאָ מען געשטימט פאַר דער רעגירונג געגען דער רעגירונג האָבען געשטימט סאָציאַליסטען, קאָמוניסטען און די רעכטע.

באַלד דערנאָך איז געשטעלט געוואָרען די אָפּשטימונג דער גאַנצער אַרטיקעל 6, און סאַראַ האָט ווידער געשטעלט די פראַגע וועגען צוטרוי. איצט איז דער רעזולטאַט געווען שוין 321 געגען דער רעגירונג און 247 פאַר איהר. אַזוי אַז די רעגירונג איז געוואָרען אַראָפּגעוואָרפען.

פּאַריז, 25. (ספּ. טעל.)

די סיבה פון'ם פאַלען פון דער רעגירונג איז געווען אַ צווייט־ראַנגיגע פראַגע: די נעאָ־סאָציאַליסטען האָבען אַריינגעטראָגען אַן אויספער־טערונג צום פּונקט 6 וועגען הויבען דעמיסי־טעם־בעאַמטען פּענסיע, וואָס איז פריי פון שטייערען. די אָפּשטימונג איז פאָרגעקומען 2 אַזוי אַ פערטעל ביינאַכט.

נאָך דער אָפּשטימונג האָט סאַראַ מיט די אַנוועזענדיגע מיניסטאָרען באַלד פערלאָזען דעם פאַרלאַמענט, אַוועק צום מלוכה־פּרעזידענט און דערלאַנגט זיין דעמיסיע.

צו די זשורנאַליסטען האָט סאַראַ געזאָגט:

איך גיי אַוועק מיט אַ ריינעם געוויסען, סיזוי־זען נישט אָט דער אינצידענט וואָלט דאָס אין גיכען געשעהען ביי אַן אַנדער געלעגענהייט.

אין דער פריה האָט דער מלוכה־פּרעזידענט לע־ברען אָנגעהויבען געשפּרעכען מיט די פיהרער פון די פראַקציעס. די זאַך איז די, אַז די מעהרהייט וואָס האָט אַראָפּגעוואָרפען די רעגירונג, איז נישט קיין סטאַבילע, העריבער איז שווער צו וויסען ווע מען דער פּרעזידענט וועט איבערגעבען צו בילדען די נייע רעגירונג.

פּאַריז, 25. (ספּ. שעל.)

אין די פּאָליטישע קרייזען האַלט מען אַז דער ערשטער וועמען דער פּרעזידענט וועט איבער־געבען די מיסיע צו שאַפען דעם נייעם קאַבינעט וועט זיין העריאָ. העריאָ וויל דערווייל נישט אָנ־נעהמען די מיסיע.

פּאַריז, 25. (ספּ. טעל.)

נעכטען אין אָוונט האָט מען פון אַנאַערא פלאַן וועלכער איז בעפלויגען איבער דער שטאָט, אַראָפּגעוואָרפען פלוג־בלעטער, וועלכע האָבען אַגי־טירט געגען פּאַרלאַמענט.

אין די פלוג־בלעטער איז געזאָגט אַז מ'דאַרף ענדיגען מיטען פּאַרלאַמענט־ ווייל דער פּאַרלאַמענ־טאַרישער סיסטעם אין פראַנקרייך איז צוזאַמענגע־בראָכען.

ביזאיצט האָט מען נישט געקענט העראויסגעפינען ווער ס'האָט אַראָפּגעוואָרפען די פלוג־בלעטער.

פּאַריז, 25. (ספּ. טעל.)

העריאָ האָט זיך צוליב זיין שוואַכען געזונד־צושטאַנד אָפּגעזאָגט פון דער מיסיע צו שאַפען די נייע רעגירונג. דער פּרעזידענט לעברון האָט איי־בערגעגעבען דעם גענ. איבערן־מיניסטער שאָטאַן, וועלכער האָט געמאַכט אַ פּאָרטיי־האַלט ביז זונ־טאָג, נאָכדעם ווי ער וועט זיך האָבען פאַרשטענדיגט מיט זיינע פּאָליטישע פריינד.

טאָגאַל טאַבלעטקעס ווירקען שנעל אין גיס געגען גריפּע, אינפלוענציע און פאַרקילונג. טאָגאַל האָט אירע מעלות, וואָס ער איז אונשעדליך פאַר דעם אינערליכען אָרגאַניזם. דורכען איינעמען פון 3—1 טאַבלעטען טאָגאַל 4—3 מאָל טעגליך, פאַרהיט מען זיך פון געפערליכע קאָמפּליקאַציעס, וועלכע ענטשטייען ווי געוועהנליך ביי יעדער אַרט פאַרקילונג. מאַכט זיך נישט אָן קיין שאָדען ביים איינעמען קליינווירדיקע מיטלען. נעמט נאָר טאָגאַל! טאַבלעטקעס טאָגאַל בעקומט מען אין אָריגינעלע פּאַקונג צו 14 און 42 טאַבלעטקעס אין אַלע אַפּטייקען.

די ענגלישע קרענק!

די האַזיגע שרעקליכע קראַנקהייט אין חי קינדער־יאָהרען בעקעמפט איבער־טראַן צוזאַמענגעשטעלט מיט וואַפען - זאַלצען. סקאָט'ס עמולסיע ענטהאַלט מאַקע דעם בעסטען נאַרוויש־ער טראַן מיט אַ שטאַרקער צוזאַמע וויטאַמינען „A" i „D" ווי אויך פאָספאָר־וואַפען־זאַלצען, און איז העריבער מאַסע אַ ווירקזאַם מעדיצין מעטען אויסקרימונג און אַנ־דערע שטערונגען אין דער ענטוויקלונג פון די קינדער. גיט העריבער שטענדיג איי־ערע קינדער נור די עכטע

EMULSJĘ
TRANOWĄ
SCOTTA

שוין צו בעקומען פון 2 זל. אָן

מאַסען־פּראָצעס אין דייטשלאַנד
געגען קאָמוניסטישע פונקציאָנערען

בערלין, 25 (ספּ. טעל.)

אין די נאָהענטסטע טעג הויבען זיך אָן אַ גאַנצע רייהע גרויסע פּראָצעסען געגען די פונקציאָ־נערען פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין צוגרייטען אַן איבערקעה־רעניש אין דער מלוכה.

אַ העלפט פון אַלע אַרעסטירטע קאָמוניסטען שטעהען אונטער דער דאָזיגער בעשולדיגונג.

„גערעכטיגקייט" פאַר די אַראַבער
פערלאַנגט אַ גרופּע ענגלישע דעפּוטאַטען

לאָנדאָן, 25 (ספּ. טעל.)

אין ענגלאַנד איז פאָרגעקומען אַ פאַרזאַמ־לונג פון אַ גרופּע דעפּוטאַטען, אויף וועלכער מ'האָט פּראָטעסטירט געגען דער וואַקסענדער אי־מיגראַציע פון יודען קיין פּאַלעסטינאַ און געגען די מעטאָדען וואָס ווערען אָנגעווענדעט לגבי די אַראַבער. ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע וואָס פאָדערט „גערעכטיגקייט" פאַר די אַראַבער און פאַר בעגרענעצן די יודישע אימיגראַציע. די רעזאָלוציע האָט אַריינגעטראָגען לאָרד לעמינגטאָן.

לאַגע פון די יודישע פליטים אין בעלגיען
בעלגישע רעגירונג בעשטימט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע

בריסעל, 25. (יט"א טעלעגראַפיש).

די רעגירונג האָט בעשטימט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע אויסצופאָרשען די לאַגע פון די יודישע פלי־טים פון דייטשלאַנד.

אין בעלגיען זאָל זיך געפינען אַן ערך צוואַנציג טויזענד יודישע פליטים פון דייטשלאַנד.

אונצוטרוי־וואָטום אין אדוואָקאַטען־ראַט
פאַר נישט אָנגענומען אַ שטעלונג געגען דער „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ"

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש)

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון אדוואָקאַ־טען־ראַט האָט אדוו. שימאַנסקי אַריינגעטראָגען אַן אונצוטרוי־פאָרשלאַג פאַר דער פערוואַלטונג, צו־ליב דעם וואָס דער ראַט דהאָט נישט אָנגענומען קיין שטעלונג צו דעם וואָס די „גאַזעטאַ וואַר־שאַווסקאַ" האָט פערעפענטליכט אַ רשימה פון יודען־אדוואָקאַטען. דער דזשעקאַן האָט זיך פאַר־ענטפערט דערמיט, וואָס דאָס וואָלט געהייסען אַ פּאָליטישע מאַט, דער אונצוטרוי־וואָטום איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

TEATR REWJI KOMIKÓW
Al. I Maja 2.

היינט און פאָלג. טעג!

פון דער גרויסער אַקטועלער רעווי א. טיטעל:

בראַנאָווסקי מיט אונז!

דער קעניג פון די קאָמיקערס

2 פאָרשטעלונגען: אָנהויב 8 און 10 אָוונט.
דער זאַל איז גוט בעהייצט.
איינגאַנג נאָך יעדען נומער.
איינגאַנג פון 50 גר.

„לינת הצדק"
לאָדז, ציגעל־גאַס 17
דער פיזיקאַליש טעראַפּישער קאַבינעט
איז טעטיג טעגליך פון 11—1 און פון 4—6 אָוונט און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר־ספּעציאַ־ליסט, קוואַרץ־לאַמפּען, דיאַטערמיע, סאָ־לוקס, עלעקטרישע בעדער. ערמעסיגטע פּרייזען.
6270

DR. MED.
FAMILIER
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 62
נעהמט אָן פון 12.30 ביז 1.30 ביטאָג און פון 6.30 ביז 7.30 נאָכמ.

שוין געעפענט די
רעטראָספּעקטיווע אויסשטעלונג
פון יצחק ליכטענשטיין'ס בילדער
אין לאָקאַל פון דער „יודישער געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטעניש", וואָלטשאַנסקאַ 35.
די אויסשטעלונג וועט זיין אָפען נאָר 5 טאָג פון 6 ביז 10 אָוונט. אַריינטריט פריי.

גרעסערער אויסוואַהל ביי
Szczęśliwy
— פון —
מענער־רעשטען
אויף אַנצוגער און פּאַלטאָנס, בילעצער, טאָמאַשאָווער א. א. פון די בעסטע קוואַליטעטען מאָדערנסטע מוסטערן, צו די ביליגסטע פּרייזען.
יעדער קויפער בעקומט ראַבאַט.
קומט און איבערציינט אייך!
5 נאַוואָמיעסקאַ 5
ביי R. Szczęśliwy
פּראַנט 2־טער שטאָק
געדענקט דעם אַדרעס.
נאַוואָמיעסקאַ 5 2־טער שטאָק

פאַר
גאָלד, בריליאַנטען
און לאָמבאַרד־קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

ווייכטיג פאַר דער
לאָדזער בעפעלקערונג
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז ס'איז ערעפענט געוואָרען דאָס
אַמבולאַטאָריום
ביים פאַראיין „עזרת עניים"
נאַדלודקאַ 8, טעל. 153-99
וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן אָרט פון 9 פריה ביז 7 אָוו.
שיקט אַרויס דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען
מיט וויזיטען אַהיים
ווי אויך דענטיסטישע הילף
זשעטשעקעס אין דער אַמבולאַטאָריע און אויסער דער אַמבולאַטאָריע פאַר אַ מינימאַלען אָבצאָהל
נעהמט אויך אָן געבורטען און אַלע אַרט אָנאַליזען. מינימאַלע אָפּצאָה־לונגען. די פערוואַלטונג.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונט.

Dr.
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראָז־קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אָוו.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־און געשלעכטס־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט־אָן פון 8—1 מיטאָג און פון 6—9 אָוונט.
זונטאָג פון 1—10 בייטאָג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע־פּרייזן.

ענטשולדיגונג
איך ענטשולדיג זיך פאַר דעם פּליי־שער־צען, און פערזיכער, דאָס דער סכסוך, וואָס איז צווישען אונז פאָרגעקומען, וועט זיך מעהר נישט ווידערהאָלען.
6437
מיט אַכטונג ש. בערענבלום

עכער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

היטלערס פארשלאג צו פראנקרייך
וועגן אונטערהאנדלונגען צווישן ביידע לענדער

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

היטלער האט נעכטן אויפגענומען דעם פראנצויזישן אמבאסאדאר פראנסוא פאנסע, מיט וועלכן ער האט ארומגערעדט א רייה פראגן, וואס זיינען נוגע ביידע מלוכות. היטלער האט אויך פארגעלייגט צו ארגאניזירן א קאנפערענץ, אויף וועלכער עס וואלט געקענט ארומגערעדט ווערן די ענטוואפנונגס-פראגע.

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

די ידיעה וועגן היטלער'ס געשפרעך מיט'ן פראנצויזישן אמבאסאדאר פאנסע, איז א נייער פאליטישער עפעקט. אין די דייטשע פאליטישע קרייזן ערווארט מען מיט אומגעדולד דעם פראנצויזישן ענטפער אויף דעם פארשלאג פון דירעקטע אונטערהאנדלונגען צווישן ביידע מלוכות.

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער אמבאסאדאר אין בערלין פאנסע, איז געקומען קיין פאריז פרי אפצוגעבן דער רעגירונג א באריכט וועגן זיין געשפרעך מיט היטלער'ן.

קויף נישט קיין קאץ אין זאק!

זאלסט זיך גוט צוקוקן, פארוואס דו צאהלסט. קויפענדיג א זשארובקע, ווילסטו דאך האבן א גוטע ליכטיגקייט, אדער אלזא זשארובקעס פון א פיינער מארקע און זי וועט דיר געבן דעם גרעסטן קוואנטום ליכטיגקייט ביי א מינימאלן פערברויך פון שטראם.

TUNGSRAM

ענגלאנד הויבט אן דירעקטע אונטערהאנדלונגען
וועגן א פערשטענדיגונג מיט דייטשלאנד

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

די „וואלף"-ביורא מעלדעט פון לאנדאן, אז אויף דער היינטיגער זיצונג פון פארלאמענט האט דער אויסערן-מיניסטער סיימאן געהאלטן אן עקספאזע, וועלכע האט אין די ענגלישע פאליטישע קרייזן ארויסגערופן א גרויסע סענסאציע.

לויט די אינפארמאציעס פון וואלף-ביורא האט מיניסטער סיימאן געוואלט ערקלערן, אז ענגלאנד איז גרייט אנצוקניפן דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד, כדי צו דערגרייכן א פערשטענדיגונג אויפ'ן אינטערנאציאנאלן באדען. דער מיניסטער האט מיטגעטיילט, אז די ערשטע דיפלאמאטישע שריט זיינען מצד ענגלאנד שוין געמאכט געווארן.

פאדערונג ארויסצוטרייבן אלע יודען פון בערלין

בערלין. (יט"א) די „דייטשע צייטונג" פאדערט אין א לענגערן ארטיקל ארויסצוטרייבן אלע יודען פון בערלין. עס דערנעהנטערט זיך דער טאג, שרייבט די „דייטשע צייטונג", ווען עס וועט אקטועל ווערן די פראגע פון ארויסטרייבן אלע יודען נישט בלויז פון בערלין, נאר אויך פון גאנץ דייטשלאנד.

די צווייטע „פיאטילעטקע"
וואהל-קאמף צום קאמוניסטישן קאנגרעס אין מאסקווע

מאסקווע, 25. (ספ. טעל.)

עס האט זיך אנגעהויבן די וואהל-קאמפאניע צום 17-טן קאמוניסטישן פארטיי-צוזאמענפאהר. „פראוודא" פערעפענטליכט די פרינציפיעלע ליניע פון ווירטשאפטליכן פלאן פון דער צווייטער „פיאטילעטקע".

עס זאל איינגאנצן ליקווידירט ווערן די איינדיווידועלע ווירטשאפט, דאס הויפט-געוויכט ווערט געלייגט אויף דער אנטוויקלונג פון דער ערנעהרונגס-אינדוסטריע.

די פראדוקציע פון די ארטיקלען פון ערשטן געברויך זאל דריי-מאל פערגרעסערט ווערן.

„פראוודא" טרעט אויך שארף ארויס געגן דער רעכטער אפאזיציע און רופט אן די בעמען פון בוכארין, טאמסקי און ריקאוו. וואס שייך די אויסערן פאליטיק בעטאנט די צייטונג אז סאוויעט-רוסלאנד פיהרט א שלום-פאליטיק. אויב אבער דאס לאנד וועט באפאלן ווערן, וועט דער קאמף נישט פארקומען אויף דער סאוויעטישער טעריטאריע. דעם שונא ערווארט א מפלה, אויפ'ן פראנט און א רעוואלוציע הינטערן פראנט.

גראנדיעזע וועלט-שרפה
100 ארבייטער אין די פלאמען

לאס-אנזשעלאס, 25. (ספ. טעל.)

נישט קוקענדיג אויף אלע אנשטרענגונגען פון פייערלעשער, מיליטער און פאליציי האט זיך נאך נישט איינגעגעבן צו פערלעשן די גרויסע וואלד-שרפה אין דער געגענד פון טודשונג. דאס פייער האט שוין פערניכטעט 150 וואוין-הייזער, ס'איז נישט בעקאנט דער גורל פון 100 ארבייטער וועלכע זיינען געווען בעשעפטיגט אין ברעגענדיגן וואלד.

צוריק צום גאלד-פאריטעט
נאציאנאלער קאמיטעט אין אמעריקא

ניו-יארק, 25. (ספ. טעל.)

אנטקעגן פארזיץ פון קעמערער איז ענטשטאנען א „נאציאנאלער קאמיטעט פאר דער וואלוטע-פאליטיק". צום קאמיטעט געהערן 44 בעדייטענדע אמעריקאנער עקאנאמיסטן. אין אויפרוף וואס דער קאמיטעט האט ארויסגעגעבן ווערט פעראורטיילט די אינפלאציע-פאליטיק און ס'ווערט פארגעלייגט צוריקצוקערן צום וואלוטא-סטאנדארט און אינטערנאציאנאלע צוזאמענארבייט.

ניו-יארק, 25. (סס. טעל.)

פארד האט אויסגעפיהרט די בעדינגונגען פון ארבייטס-קאדעקס פאר דער אויטא-אינדוסטריע.

דייטשער געזאנדטער ביים אויסערן-מיניסטער בעק

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

דער אויסערן מיניסטער בעק האט היינט אויפגענומען דעם דייטשן געזאנדטן אין ווארשא פאן מאלטקע.

צוהוליעטע ענדעקישע כוליגאנעס אין ווארשא

ווארשא. 25 (טעלעפאניש)

היינט אין אוונט האט א גרופע ענדעקישע יוגענד בעווארפן פלעשלעך מיט גאז-טרעהרען און שטינק-באמבעס אין הירשפעלד'ס רעסטאראן, און באר פורשט און אין קינא „ספלענדיד". די פאליציי האט ארעסטירט עטליכע פון די צוהוליעטע כוליגאנעס.

בארליצקי אין תפיסה

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

6 א זייגער אין אוונט האט דעפ. בארליצקי זיך געמאלדען אין דער מאקאטאווער תפיסה, כדי אפציקומען די שטראף, אויף וועלכער ער איז פער משפט געווארן אין פראצעס פון „צענטראלוואו" אנפיהרער.

בערנארד שאו וועגן היטלערן
און וועגן די דייטשע יודען

לאנדאן, 25 (סס. טעל.)

בערנארד שאו האט געהאלטן א רעדע, אין וועלכער ער האט בעריהרט פאליטישע פראגן! רעדענדיג וועגן היטלערן, האט דער בעריהמטער שרייבער געזאגט, ער וואלט מסכים געווען מיט היטלערן אין אלע פראגן, נאר נישט און איינע ער האלט. אז היטלער איז א קרבן פון פאלשע לעהרע פון ביאלאגיע און אנטראפאלאגיע היטלער האט געדארפט זאגן! איך וועל טאלערירן יודען בתנאי. אז יודען זאלען נישט חתונה האבען מיט קיין יודישע מיידלעך, נאר מיט דייטשקעס, שאו גלויבט נישט אין דער ריינקייט פון דער ראסע, נאר איז אנ'אנהענגער פון קרייצען זיך פון ראסען, שאו האט אויך ערקלערט, אז די דייטשע יודען זיינען מעהר דייטשיש ווי די דייטשען אליין, וואס מאכט זיי זעהר נישט סימפאטיש.

מלוכה-פרעזידענט אין גראדנע

ווארשא. 25. (ספ. טעל.)

היינט איז אנ'ויסגעפאהרען קיין גראדנע דער מלוכה-פרעזידענט מיט זיין סוויטע. דער פרעזידענט וועט אנוועזענד זיין אויף די באטארי-פייערונגען אין גראדנע.

יודישע און קריסטליכע סטודענטען
אויף א זיצונג אין אונגארישען בילדונגס-מיניסטעריום

בודאפעשט, 25. (יט"א טעלעגראפיש).

אין בילדונגס-מיניסטעריום איז פארגעקומען א זיצונג צו וועלכער ס'זענען איינגעלאדען געווארען דעלעגאטען פון די יודישע און קריסטליכע סטודענטען, כדי צוריק איינצושטעלען די רוה אויף די אונגארישע הויכשולען.

דער פויבסט פראטעסטירט
געגען די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

רוים, 25 (סס. טעל.)

מ'גיט איבער, אז אין די נאהענסטע טעג וועט דער פויבסט ארויסשיקען א פראטעסט צו דער דייטשער רעגירונג געגען דעם רעליגיעזן טעראר אין דייטשלאנד און וועט פאדערן אפצוהיטען די בעשטימונגען פון קאנקארדאט.

ראדיא-פראגראם
זונטאג, ד. 26 נאוועמבער 1933

8,00 צייט-סיגנאל, 8,05 גימנאסטיק, 8,20 גראמאפאן, ידיעות 8,40 גראמאפאן, 8,52 הויז-ווירטשאפט. 9,00 נאטעסדינסט, 9,45 רעליגיעזע מוזיק, 10.00 טראנסמיסיע פון סענאט-זאל, רעדעס פון די דעלעגאטען פון 5-טען צוזאמענפאהר פון די פאליאקען אין אויסלאנד, 12,15 פייערליכע ערעפענונג פון הויז פון די סטודענטן אין הי-דזעוו, 1,00 רעפעראט, 1,12 מוזיק. פריהמארגען, 2,00 רעפעראט, 2,20 קאנצערט, 4,30 פערטעל-שעה פון בעריהמטע ארטיסטען — יהודה מעניכין, 4,45 רעדע פון וואצלאוו שעראשעווסקי, 5,00 שמועסען, 5,15 פאלקס-אוידיציע, 6,00 אוידיציע פון לעמבערג, 6.40 קאנצערט, 7,00 ספארט פון לאדז, 7.10 פערשידענעס, 7,30 פראגראם פאר יוגענד, 7,45 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז, 7,50 „פרעהליכע לעמבערגער כוואליעס", 8,35 ספארט-ידיעות פון די פוילישע ראדיא-סטאציעס, 8,45 טראנסמיסיע פון טעאטער, „8,30" אין ווארשא — אפערעטקע „די ליבעס-שיף", בעת די פויזעס: ידיעות, רעפעראט, קאמוניקאטען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	9.00
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע		—	37.75
4 „	דאלארובקא		—	48.25
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			52.50
8 „	ווארשאווער פאנד-בריף			46.50
8 „	לאדזער	„	„	43.50
ענגלישער פונט	—	—	—	29.22
דאלאר — אפיצ.	5.63,	נישט אפיצ.	—	5.53
גאלד-דאלאר	—	—	—	9.02
גאלד-רובל	—	—	—	4.73
דייטשער מארק	—	—	—	2.10

„די וועלט-מלחמה איז נישט געווען די לעצטע מלחמה"
רעדע פון ליטווינאוו'ן אין וואשינגטאן
ליטווינאוו פאהרט קיין רוים

וואשינגטאן, 25 (ספ. טעל.)

די אמעריקאניש-סאוויעטישע האנדעלס-קאמער האט נעכטן איינגעאָרדנט א גרויסע אויפנאהמע לכבוד ליטווינאוו'ן.

אויפן באנקעט זיינען אנוועזענד געווען 2500 געסט, צווישן זיי בעקאנטע באנקירען און פינאנסיסטען. דער קאמיסאר ליטווינאוו האט געהאלטען א גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האט צווישן אנדערען געזאגט, אז די וועלט מלחמה, איז נישט געווען די לעצטע מלחמה ער האט פערטייטשט די מפלה פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ, פעסטשטעלענדיג, אז זי איז שוין טויט, הגם ס'איז נאך נישט פערהאן קיין אפיציעלער טויט-שיין, די סאוויעטיש-אמעריקאנישע פערשטענדיגונג איז די בעסטע גאראנטיע פארן שלום.

פון אמעריקא פאהרט ליטווינאוו וואהרשיינליך קיין רוים, וואו ער וועט אפהאלטען פאליטישע און ווירטשאפטליכע געשפרעכען מיט מוסאלינען.

Dr.
Wołkowski

4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90

נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע

אויפנאהמס-שעה'ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אוונט

ד"ר העלער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.

זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע — לעמשניצע-פרייזן

יודישער טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטש 20 טעל. 213-94

שטורמישער ערפאלג! דער גרעסטער סוקצעס!

היינט, זונטאג, 9 אוונט און מארגן, מאנטאג, 9 אוונט לעצטע פארשטעלונגען פון דער הערליכער אפערעטע

„יאנקא ציגיינער"

אין דער הויפט-ראל

בן-ציון וויטלער

אכטונג! אין פארבערייטונג דער גרעסטער אפערעטן-שלאגער אכטונג!

„די גאליציאנער חתונה"

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון „פילהארמאניע".

לאָדז, 26 נאָוועמבער 1933

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 26 נאָוועמבער 1933

דער זיג פון די רעכטע אין שפּאַניען

און די ראָלע פון די פרויען ביי די וואַהלען

די פּאַרלאַמענט־וואַהלען אין שפּאַניען, וועלכע זענען פאָרגעקומען לויט אַ זעהר קאָמפּליצירטען און פערפּלאָנטערטען וואַהל־סיסטעם, האָבען הײַנט־ווײַל נישט געגעבען קיין פולען רעזולטאַט. עס איז נאָך אַפילו נישט פעסטגעשטעלט געוואָרן די צאָהל דעפּוטאַטען, וואָס וועלען געוועהלט ווערען לויט דעם ערשטען וואַהל־טור, ס'איז מעגליך אַז די דערווײַל געוועהלטע וועלען בילדען בלויז אַ העלפט פון קינפטיגען פּאַרלאַמענט. די איבעריגע וועלען געוועהלט ווערען אין צווייטען טור; דאַן שטייט פאַר אַ פערצווייפעלטער קאַמף פון די פּאַרטייען און עס וועלען אפשר שוין אין דער לעצטער מינוט געשלאָסען ווערען פערשידענע וואַהל־בלאָקען.

אָבער דאָך מוז מען פעסטשטעלען אַז די דערווײַליגע וואַהלען ווײַזען אַרויס אַ בעדײַטענדע ענדערונג אין די פּאָליטישע ... פון דער יונגער רעפּובליק. די לינקע פּאַרטייען, וואָס האָבען דורכגעפיהרט די פּאָליטישע איבערקעהרעניש און וואָס האָבען אָרגאַניזירט די נײַע מלוכה־אָרדנונג זענען פון די וואַהלען אַרויס גאַנץ בעשעדיגט. די רעכטע האָבען אָפּגעהאַלטען אַ גרויסען נצחון. אמת, דערווײַל קאָן מען נאָך נישט רעדען וועגען טריומף פון דער מאָנאַרכיסטישער אידעע אין שפּאַניען. ווי עס זאָלען נישט זײַן די ווירקליכע פּאָליטישע שטרעבונגען פון די אַנדערע יענע גרופּען, אַ פאַקט איז, אַז די רעכטע זענען נישט געגאַנגען צו די וואַהלען אונטער די לאָזונגען פון רעסטאַווירען די מאָנאַרכיע. באַנקיר וויליגער האָט אין דער אַגיטאַציע געקעמפט ... די רייך חוץ פאַשיסטישע טענדענצען נישט קוקענדיג דערויף וואָס אין פּאַרלאַמענט איז געוועהלט דער זוהן פון אַמאָליגען שפּאַנישען דיקטאַטאָר פּרימאָ־דע־ריווערא, וועלכער האַלט אונטער די טראַדיציעס פון פאָטער און שטייט איצט בראש פון די שפּאַנישע פאַשיסטען, געפינט זיך דערווײַל נאָך די פאַשיסטישע בעוועגונג אין שפּאַניען אין ערשטען סטאַדיום פון איהר ענטוויקלונג, דער רעכטער בלאָק, וואָס ווערט אָנגעפיהרט דורך פּראָפעסאָר ראָבלעס האָט נישט קיין געמיינזאַמעס מיט'ן פאַשיזם.

די סיבה פון די ענדערונגען וואָס זענען פאָרגעקומען אין שפּאַניען, ליגט אין דער עקאָנאָמישער לאַגע, וועלכע איז אין שפּאַניען נישט בעסער, איידער אין אַלע אַנדערע לענדער. די אונצופרידענהייט צוליב דער שלעכטער עקאָנאָמישער לאַגע גיסט זיך אויטאָמאַטיש אויס אין דער פאָרם פון אָפּאָזיציע. פון דאָזיגען שטאַנדפּונקט האָבען די ליבעראַלען געליטען ביי די וואַהלען פשוט דערפאַר, ווייל זיי געפינען זיך ביי דער מאַכט און דאָס שוין אַ גאַנץ בעדײַטענדע צייט. אָבער דאָס איז נישט די איינציגע סיבה, די איצטיגע רעגירונג וועלכע האָט פונאַנדערגעלאָזט דעם פּאַרלאַמענט, איז געבילדעט געוואָרען דורך די ראַדיקאַלען נאָכדעם ווי זיי האָבען געשטירצט די נאָך מעהר ראַדיקאַלע רעגירונג מיט'ן אַנטייל פון די סאָציאַליסטען בראש מיט אַזאַניאַן. בעת די איצטיגע וואַהלען זענען די סאָציאַליסטען אַרויסגעטראָטען אַלס ענטשידענע געגנער פון דער רעגירונג, רעכנענדיג זיך צו פערשטאַרקען אויפ'ן חשבון פון די ראַדיקאַלען. געשעהן איז אָבער דאָס פערקעהרטע: די ראַדיקאַלען פון לערוס גרופּע זענען געבליבען ביי זייערע פּאָזיציעס און דער צייט ווען די סאָציאַליסטען האָבען געליטען אַ שווערען דורכפאַל, און די גרופּע פון אַזאַניאַן, די ראַדיקאַל־סאָציאַליסטען זענען אינגאַנצען צעשמעטערט געוואָרען.

ווי עס ווייזט אויס, האָט אַ גרויסע השפּעה געהאַט אויפ'ן אויסגאַנג פון די וואַהלען די ענטשידענע אַנטיקלעריקאַלע פּאָליטיק פון דער גרינדונגס־פערזאַמלונג. די טענדענץ פון שאַרפען קאַמף קעגען די גייסטליכע מצד די רעפּובליקאַנער האָט איהרע טיפע היסטאָרישע און קולטורעלע גרונדען: דער קלעריקאַליזם איז געווען שיער נישט דער שטאַרקסטער כאַראַקטעריסטישער שטריך פון אַלטען שפּאַניען מיט איהר גייסטיגער אָפּגעשטאַנענקייט און אומקולטורעלקייט. די שפּאַנישע רעפּובליק האָט געפרובט גיין נאָך ווייטער פאַר דער פראַנצויזישער מיט איהר וועלטליכער געזעצגעבונג. דאָס סיסטעם פון אַ וועלטליכע מלוכה און פון אַ וועלטליכער שול הייסט דאָס צונעהמען ביים קלער די השפּעה אויף דער מלוכה און אויף דער ערציהונג פון יוגענד. דאָס, איז אין שפּאַניען דורך די רעפּובליקאַנער דורכגעפיהרט געוואָרען מיט דער גרעסטער האַרטנעקיגקייט און גראַדליניגקייט. אַ שטייגער, די שולען, וואָס זענען פריהער אָנגעפיהרט געוואָרען דורך די גייסטליכע, זענען פערמאַכט געוואָרען נאָך איידער עס איז ענטשטאַנען די פולע נעץ פון וועלטליכע מלוכהשע שולען. דער גראַדליניגער קאַמף קעגען קלער האָט געהאַט אַ ווירקונג אויף דער גרויסער צאָהל וואַהלבערעכטיגטע פרויען. וועלכע געפינען זיך נאָך אַלץ אונטער דעם גרויסען איינפלוס פון די גייסטליכע. די שפּאַנישע רעפּובליק איז געווען געטריי דעם דעמאָקראַטישען לאָזונג און אַלס איינע פון איהרע פליכטען האָט זי געגעבען די פולע גלייכבערעכטיגונג פאַר דער פרוי, די וואַהל־בערעכטיגטע שפּאַנישע פרוי, וועלכע האָט פון דער רעפּובליק בעקומען פולע גלייכבערעכטיגונג, האָט זיך געאיילט דער רעפּובליק אָפּצודאַנקען: ביי די וואַהלען אין די קאָרטעסען (פּאַרלאַמענט) האָט זי אָפּגעגעבען איהרע שטימען פאַר דעם קלער, פאַר דער רעאַקציע. פאַר די עלעמענטען וואָס האָבען זי געהאַלטען אין פינסטערקייט און פערשקלאַפונג און וועלען דאָס טאָן אויף ווייטער, ווען זיי וועלען ווידער קומען צו דער מאַכט. עס איז כדאי צו בעמערקען אַז אין פראַנקרייך זענען פאַראַן זעהר פיל געגנער פון פרויען־וואַהלרעכט טאַקע אויס מורא אַז די פרוי זאָל נישט אָפּדאַנקען פאַר די בעקומענע רעכט מיט פערשטאַרקען די רעאַקציע אין לאַנד. (אין פראַנקרייך האָט די פרוי נישט קיין וואַהל־רעכט).

דער רעזולטאַט פון די דערווייליגע וואַהלען גיט נאָך נישט די מעגליכקייט צו אורטיילען ווי טיף עס איז די ענדערונג אין די פּאָליטישע כוחות־פערהעלטענישען, אין ערשטען וואַהל־טור, איז דער רעכטער בלאָק אַרויסגעטראָטען איינהייטליך געגען די צושטויבטע גרופּען פון די לינקע. איצט ווערט לויט דער איניציאַטיוו פון דער רעגירונג גופא געשאַפען אַ קאַרטעל פון די לינקע גרופּען אַקעגען דעם בלאָק פון די רעכטע. אָבער דער בונד פון די ראַדיקאַלען און פון די סאָציאַליסטען איז שוין נישט אימשטאַנד צו שאַפען אַ מעהרהייט אין פּאַרלאַמענט. עס קאָן אַלזאָ בלויז אַביסעל אָפּגעשוואַכט ווערען די סכנה, וואָס דראָהט דער דעמאָקראַטיע אין שפּאַניען אָבער אינגאַנצען בעזייטיגען זי איז שוין נישט מעגליך.

די אינטערעסאַנטע קאַריערע

פון ערשטען אַמעריקאַנישען אַמבאַסאַדאָר אין סאָוויעט־רוסלאַנד

אַלס ערשטען אַמבאַסאַדאָר פון די פעראייניגטע שטאַטען אין מאָסקווע נאָך דער אָנערקענונג פון די סאָוויעטען האָט רוזוועלט בעשטימט וויליאַם בוליט'ן. דער פּאַריזער „ענטראַנסיושאַן" ברענגט אַן אינטערעסאַנטע געשיכטע פון בוליטס פּאָליטישער און דיפּלאָמאַטישער קאַריערע.

בוליט איז פערהעלטנישמעסיג נאָך אַ יונגער מענש (ער איז אַלט 42 יאָהר), אַ לעבענספריידיגער און מאַטעריעל אומאָפּהענגיגער (ער האָט בעקומען אַ גאַנץ בעדייטענדע ירושה) זיין פּאָליטישע קאַריערע האָט ער אָנגעהויבען פאַר'ן קריג אין שטאַטס־דעפּאַרטאַמענט (אויסערן־מיניסטעריום), וואו ער האָט זיך געפונען אונטער דער אַפּוטרופּסות פון ווילסאָנען. בוליט האָט אײַנגיכען בעקומען דעם הויכען פּאָסטען פון דירעקטאָר פון דער עסטרייכיש־דייטשער אָפּטיילונג.

ווען אַמעריקאַ איז אַריינגעטראָטען אין קריג, איז בוליט געפאָהרען קיין פּאַריז אַלס מיטגליד פון שטאַב פון קאָלאָנעל האַוז. דאָ איז ער פערבליבען ביז'ן יאָהר 1919, ווען עס האָט זיך אייגענטליך אָנגעהויבען זיין דיפּלאָמאַטישע קאַריערע.

ווען עס האָט זיך אָנגעהויבען די שלום־קאָנפערענץ, האָבען ווילסאָן און לאָיד דזשאָרדזש געשיקט בוליט'ן אַלס פערטרויאונגס־מאַן קיין רוסלאַנד, כדי געוואויר צו ווערען וועגען די פּלענער און כוונות פון די סאָוויעטען. בוליט איז דאַן געווען אין מאָסקווע, ער האָט זיך געזעהען מיט די אָנגעזעהענסטע פיהרער פון די באָלשעוויקעס, האָט געהאַט קאָנפערענצען מיט לענינען און ווען ער איז צוריקגעקומען קיין פּאַריז, האָט ער אָפּגעגעבען אַ געהיימען בעריכט אויף דער קאָנפערענץ, וואָס דער זין זיינער זאָל האָבען געווען: די סאָוויעטען לייגען פאָר די פעראייניגטע אוקראַינע און סיביר און אָנשטאָט דעם זאָלען אייראָפּע און אַמעריקאַ אָנערקענען דעם נייעם רעזשים (די דאָזיגע שטעלע פון „ענטראַנסיושאַן" שמעקט מיט גאָר איבערגעטריבענער פאַנטאַזיע, אַ פאַקט איז אָבער, אַז בוליט האָט ווירקליך נאָך זיינע געשפּרעכען מיט לענינען פאָרגעלייגט די סאָוויעטען צו אָנערקענען, בוליט איז אין די סאָוויעטישע קרייזען אָנגעזעהן ביז'ן היינטיגען טאָג און זיין בעשטימונג אַלס אַמבאַסאַדאָר איז אין מאָסקווע אויפגענומען געוואָרען מיט צופרידענהייט).

מען איז נאָך נישט געקומען צו זיך פון בוליטס בעריכט ווי עס איז געקומען אַ צווייטע סענסאַציע: לאָיד דזשאָרדזש האָט אָפיציעל ערקלערט, אַז קיינער האָט בוליט'ן נישט געשיקט קיין רוסלאַנד, אַז דער נאָמען עמיסאַר פון דער קאָנפערענץ האָט ער זיך אַליין גענומען, און אַז זיין מיטטיילונג וועגען די בעדינגונגען פון לענינען זענען נישט קיין פעראַנטוואָרטליכע.

בוליט איז פון אַזאַ ערקלערונג געוואָרען אויפגעבראַכט און ער איז אַריבער אין אָפּאָזיציע נישט נאָר לגבי דעם ענגלישען פּרעמיער, נאָר אַפילו צום פּרעזידענט ווילסאָן. ער האָט אין זיינע בעריכטען ענטוויקעלט אַזעלכע טעזיסען:

די פעראייניגטע דאַרפען אָדער אינגאַנצען צושטערען דייטשלאַנד, אָדער צוגרייטען אַ דערנעהנטערונג מיט איהר נאָך דער שליסונג פון שלום. אין ערשטען פאַל מוז מען אָקופּירען בערלין, אין צווייטען דאַרף מען דעם אָפּמאַך שליסען אויף עהרליכע יסודות. די מיטעל־שטעלונג, וועלכע די פעראייניגטע האָבען אָנגענומען, מוז אומפערמיידליך ברענגען צו אַ נייע מלחמה אין אַ קירצערער אָדער לענגערער צייט אַרום. אויף צוויי בענקלעך קען מען נישט זיצען.

די חלוקי דעות צווישען בוליט'ן און די איבעריגע מיטגלידער פון דער אַמעריקאַנישער דעלעגאַציע זענען געוואָרען אַזוי שאַרף, אַז בוליט האָט זיך אָנגעגעבען אין דימיסיע און איז אַוועקגעפאָהרען פון פּאַריז.

אין משך פון עטליכע יאָהר האָט בוליט אַרומגערייזט. איהם איז נמאס געוואָרען די פּאָליטיק, ער האָט אַ לאַנגע צייט געוואוינט אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל, ער האָט פערבראַכט אין דער גאַנצער וועלט און צוריקגעקומען קיין אַמעריקאַ איז ער ערשט אין יאָהר 1930. פון די רייזעס האָט בוליט מיטגעבראַכט עטליכע אינטערעסאַנטע און לעבעדיג אָנגעשריבענע ביכער־איינדרוקען.

בוליט האָט זיך געהאַט בעפריינדעט מיט רוזוועלט'ן אין דער צייט, ווען ביידע האָבען געאַרבייט אַלס מלוכה־בעאַמטע. ווען בוליט האָט אַרומגערייזט איבער דער וועלט, האָבען זיי געפיהרט אַ לעבהאַפטיגע קאָרעספּאָנדענץ. ווען רוזוועלט האָט אַרויסגעשטעלט זיין קאַנדידאַטור אַלס פּרעזידענט, האָט בוליט גענומען אַ לעבעדיגען אַנטייל אין דער וואַהל־קאַמפּאַניע און האָט נישט אין אַ קליינער מאָס מיטגעהאָלפען צום זיג פון רוזוועלט'ן. אין דער לעצטער צייט האָט בוליט געהערט צום אַזוי גערופענעם „טרעסט פון מוחות", וועלכער פיהרט אָן מיט דער ווירטשאַפטליכער רעקאָנסטרוקציע פון די פעראייניגטע שטאַטען. ווען מ'האָט געדאַרפט בעשטימען אַן אַמבאַסאַדאָר פאַר די סאָוויעטען, האָט רוזוועלט קודם כל געטראַכט וועגען בוליט'ן.

עס איז אינטערעסאַנט נאָך צוצוגעבען, אַז בוליט האָט מיט עטליכע יאָהר צוריק חתונה געהאַט מיט דער בעקאַנטער אַמעריקאַנישער זשורנאַליסטקע ריד, דער אלמנה פון דזשאָן ריד, דעם מחבר פון בעריהמטען בוך „צעהן טעג, וועלכע האָבען אויפגערודערט די וועלט". אין דעם בוך האָט ריד געגעבען אַ שטאַרקע שילדערונג פון דער אָקטאָבער־רעוואָלוציע, וועלכע ער האָט פערזענליך איבערגעלעבט. שפּעטער איז ריד געשטאָרבען אין מאָסקווע פון טיפוס און איז בעגראָבען געוואָרען נעבען דער וואַנד פון קרעמל ביי דעם מאַוזאָלעי פון לענינ'ען.

די „ערפאָלגען" פון דייטשען עקספּאָרט

דער באָיקאָט רופט זיך טאַקע שטאַרק אָפּ

אין „קור. וויל." געפינען מיר אַן אינטערעסאַנטען אַרטיקעל וועגען דער פראַגע, אויף וויפיל דער דייטשער עקספּאָרט האָט געליטען פון דער ביז־איצטיגער באָיקאָט־אַקציע.

די פאַקטען, וועלכע ווערען געבראַכט אין דעם דאָזיגען אַרטיקעל זענען נאָך אינטערעסאַנטער צוליב דעם, וואָס די אָפיציעלע היטלעריסטישע סטאַטיסטיק איז אָנגעפּיקעוועט מיט ציפערן, וועלכע דאַרפען כלומרשט בעווייזען, אַז דווקא אין דער צייט פון דער באָיקאָט־אַקציע איז דער דייטשער עקספּאָרט געשטיגען.

„זינט פּראָפ. וואַגעמאַן — לייענען מיר אין „קור. וויל." — איז אַוועק פון סטאַטיסטישען רייכסאַמט, געניסען נישט די סטאַטיסטישע דייטשע פּובליקאַציעס אין אויסלאַנד פון קיין גרויסען צוטרוי. אָבער דאָ שפּילט אַ ראָל נאָך אַן אַנדער אומשטאַנד: די עקספּאָרט־סטאַטיסטיקעס זענען בכלל נישט קיין קלאָהרע. אין דער דאָזיגער סטאַטיסטיק ווערט אָנגעוויזען די ווערט פון די אַרויסגעפיהרטע סחורות. עס איז אָבער נישט צו זעהען, אַז די סומע, וואָס די דאָזיגע סחורות בעטרעפען איז צוריק אַריינגעפלאָסען אין לאַנד. מיט אַנדערע ווערטער בעטייט דאָס, אַז עס איז פאַראַן אַן עקספּאָרט אָהן אַ רעקאָמפּענסאַטע און דאָס איז שוין אייגענטליך נישט קיין הכנסה, נאָר אַ פערלוסט.

פון היטלעריסטישען דייטשלאַנד עמיגרירען נישט נאָר מענשען, נאָר אויך אונטערנעהמונגען און קאַפּיטאַלען, די עמיגראַציע אָדער ריכטיגער געזאָגט, דאָס אַנטלויפען פון קאַפּיטאַלען קומט פאָר אין דער פאָרם פון אַרויספיהרען סחורות, מחמת דאָס אַרויספיהרען געלד איז פערבאָטען. און אָט דאָס דאָזיגע אַנטלויפען פון קאַפּיטאַלען אין דער פאָרם פון סחורות פיגורירט אין דער סטאַטיסטיק פון דייטשען עקספּאָרט. אויב די דאָזיגע סטאַטיסטיק נאָטירט אַ פערגרעסערונג פון דעם עקספּאָרט פון סחורות, באַטייט דאָס אָבער בשום אופן נישט קיין אויטענטישען עקספּאָרט און זי נעמט אַרום אויך דעם פיקטיווען עקספּאָרט.

די דייטשע אונטערנעהמונגען האָבען לעצטענס עמיגרירט קיין איטאַליען, טשעכאָסלאָוואַקיי און אַנדערע לענדער, דעצידירענד אין דער דאָזיגער פראַגע זענען געווען דער באָיקאָט פון דייטשע סחורות, ווי אויך דאָס, וואָס דער אַרבייטסלוין אין די דאָזיגע לענדער איז אַ ביליגער. עס שאַפט זיך פאָלגענדער צושטאַנד: דייטשע אונטערנעהמער שאַפען פאַר דייטש געלד אין אויסלאַנד אַ קאָנקורענץ דער איינענער אינדוסטריע.

בעזונדערס בעלערנד איז די ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע פון יאַפּאַנישע קינסטליכע זייד. זי האָט זיך ענטוויקעלט אין אַ בעדייטענדער מאָס אַ דאַנק דעם, וואָס מ'האָט געקויפט די דייטשע פּאַטענטען, היינט עקספּאָרטירט יאַפּאַניע מעהר קינסטליכע איידער נאַטירליכע זייד און שטויסט אויף אַזאַ אופן אַרויס דייטשלאַנד פון מאַרק אויף דעם דאָזיגען געביט. דאָס איז אַ בולטע דעמאָנסטראַציע צו די פאָלגען, צו וועלכע עס דערפיהרט דער עקספּאָרט פון קאַפּיטאַלען און פּאַטענטען.

וועגען צושטאַנד פון אויטענטישען דייטשען עקספּאָרט אינפאָרמירען אונז בעסער פון די סטאַטיסטיקעס די בעריכטען וועגען דעם צושטאַנד פון דער דייטשער עקספּאָרט־אינדוסטריע, אָט ליגט פאַר אונז דער בעריכט פון כעמניצער האַנדעלס־קאַמער. כעמניץ איז אַ גרויסע האַנדעלס־אינדוסטריעלע שטאָט אין זאַקסען, אַ צענטער פון דער טעקסטיל און מעטאַלורגישער אינדוסטריע. די כעמניצער טעקסטיל־אונטערנעהמונגען האָבען פריהער הויפּטזעכליך געאַרבייט אויף עקספּאָרט. כעמניץ איז געווען דער ליפעראַנט פאַר אויסלענדישע מאַרק פון טעקסטיל־סחורות און האַלב־וואָלענע רוי־שטאָפען, זיידענע און אַנדערע זאָקען, הענטשקעס א. א. וו.

איצט ווערט אין דעם איבערדערמאָהנטען בעריכט געשילדערט דער צושטאַנד אין מאַנופאַקטור אויף אַ זייער נישט צופרידענשטעלענדען אופן און עס איז פאַראַן אַ פולשטענדיגע סטאַגנאַציע אין די בוימוואָל־וועבערייען. די פערקויפס־פרייזען קאַלקולירען זיך נידריגער פון קאָסטען־פרייז. די בוימוואָלענע טעקסטיל־פאַבריקען בעקלאָגען זיך אויף דער פערקלענערונג פון דער צאָהל בעשטעלונגען.

די סיטואַציע אין דער זאָקען־אינדוסטריע האָט זיך נישט פערבעסערט, דער זאָקען־עקספּאָרט איז ווייט נישט קיין בעפרידיגענדער, די הענטשקעס־אינדוסטריע בעקלאָגט זיך אויף דער פערקלענערונג פון בעשטעלונגען. געוויסע פירמעס האָבען ווירקליך בעקומען בעשטעלונגען פון ענגלאַנד, אָבער אַ חוץ דעם האָט זיך דער עקספּאָרט פון הענטשקעס אינגאַנצען אָפּגעשטעלט.

די איבערגעבראַכטע ציפערען פון בעריכט בעציהען זיך נאָר צו דער טעקסטיל־אינדוסטריע פון דער שטאָט כעמניץ, אָבער פונקט אַזוי ווי די פּאַלעאָנטאָלאָגיע רעקאָנסטרואירט אויפ'ן סמך פון געפונענע ביינער פון אַ חיה איהר אויסזעהן, אַזוי קען מען אויך אויפ'ן סמך פון איין אמת'ן פראַגמענט פון דער דייטשער מאָדערנער אינדוסטריע רעקאָנסטרואירען דאָס בילד פון איהר אמת'ן צושטאַנד. בעזונדערס פון דעם צושטאַנד פון איהרע עקספּאָרט־צווייגען.

דייטשלאנד איז פול מיט בעטלער
זינט היטלער האט איבערגענומען די מאכט

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

פון ב. סמאליאר.

געלט הערבסט־בלעטלעך וואלגערן זיך איצט איבער די ברייטע געפלאסטערטע גאסן פון בערלין. א דריבנער אסיענדיגער רעגנדל פאטשט איבער די שויבן.

אין דרויסן, אויף די ראגן, שטייען מענער, שטייען פרויען, שטייען קינדער. אלע — מיט פושקעס. אלע בעטלען זיי. אלע קלינגען זיי מיט די פושקעס נאך צדקה:

— העלפט געגן נויט און געגן קעלט!...

זיי זענען נישט קיין פראפעס־אנעלע שנאררערס, די דאזיגע לייט מיט די פושקעס. זיי זענען בעאמטע, בעאמטע און מיטגלידער פון דער נאצי־פארטיי.

די נאצי־פארטיי — און מיט איהר אויך די איצטיגע דייטשע רעגירונג — ציטערט פאר דעם ווינטער, ציטערט פאר דער גרויסער נויט, וואס רוקט זיך אויפן לאנד. ציטערט פאר א ווינטער פון הונגער און קעלט.

עס גייט א בייזער ווינטער איצט אויף דייטשלאנד. די גרעסטע אפטימיסטן זעהען עס. די געשוואוירענסטע הורא־שרייער קאנען עס נישט באהאלטן. א ווינטער פון ארבייטסלאזיגקייט און פון גרויס אומצופרידענקייט.

געגן דעמדאזיגן ווינטער גרייט זיך איצט די דייטשע רעגירונג. זי גרייט זיך נישט מיט קיין דעקרעטן — מען קאן קיין הונגער דורך דעקרעטן נישט בעקעמפען — נאר מיט צדקה־פושקעס, מיט אן ארמיי פון צדקה־זאמלערס.

געזעצן איבער נאך די אנדערע ווערן איצט טאג־טעגליך ארויסגעגעבן אין דייטשלאנד, וואס צווינגען צו טיילען זיך מיט'ן ביסן. צי מען וויל צי נישט, מוז מען איצט יעדן זונטאג געבן א בעזונדער בעשטייערונג פאר ארבייטסלאזע; מוז מען איצט צאהלען א פראצענט פון געהאלט לטובת דעם פאנד „געגן נויט און געגן קעלט"; מוז מען איצט אויסשטרייכן די קעשענעס און אוועק געבן דאס לעצטע.

עס ווערט איצט — מיט'ן אנקומען פון ווינטער — אלץ קלארער און בולטער די שווערע עקאנאמישע לאגע, אין וועלכער די איצטיגע נאצי־רעגירונג האט דאס לאנד פארפלאנטערט. עס ווערט פון וואך צו וואך אלץ קלארער דער עקאנאמישער באנקראט, צו וועלכן די איצטיגע דייטשלאנד קייקלט זיך, וואס ווייטער, אלץ שטארקער זעהט מען און מען פיהלט דא די רעזולטאטן פון דער עקאנאמישער איזאלאציע, אין וועלכער דייטשלאנד געפינט זיך.

און בעטלען, פשוט'ע בעטלעריי, איז דערפאר געווארען איצט איינע פון די געצוואונגענע שריט, אויף וועלכע די רעגירונג מוז זיך לאזן. מיט צדקה־פושקעס קאן מען דעם הונגער נישט בעקעמפען. מען קאן איהם אבער עטוואס מילדערן. מיט די גראשנס, וואס מען ריימט אויס פון דורכגעהער אויף די ראגן, וועט מען די קעלט נישט קאנען צוימען. מען וועט אבער קאנען פאר זיי קויפן עטוואס קוילן פאר דער מחנה, וואס וועט פריהרן; מען וועט קאנען פאר זיי קויפן שלך פאר די קינדער, וואס א גאנצן זומער זענען די ארומגעלאפען באָרוועס; מען וועט קאנען פארשטופן די מיילער פון די אומצופרידענע מיט אן אומזיסטיגער שיסעל זופ; די רעגירונג וועט קאנען ציינגען פאר די אומרוהיגע, אז עפעס ווערט פאר זייערטוועגן געטון.

און צוזאמען מיט דער בעטלעריי קוקט מען געוועז, זיך אן, ווי די דייטשע אינדוסטריע פאלט; ווי דער עקספארט ווערט מאגערער; ווי דער אנטי־דייטשער באיקאט אין אויסלאנד רופט זיך שטארק און שווער אפ אויף דער דייטשער פראדוקציע.

מען האט איצט אפען און קלאר אנגעהויבן צו רעדן וועגן די גרויסע שאדענס, וואס דער יודישער באיקאט האט ביז איצט שוין געבראכט פאר דייטשלאנד, און וואס קאנען נאך ווערן גרעסער אין דער צוקונפט.

גאנצע אינדוסטריעס שטעהען איצט פאראליזירט אין דייטשלאנד בלויז אלס רעזולטאט פון דעם אנטי־דייטשן באיקאט אין אויסלאנד. די

גאנצע טריקאטאזש אינדוסטריע איז איצט טויט. די אינדוסטריע פון פארטיגע קליידער איז איצט אויסגעשפילט. דער האנדעל אין פעטערווארג איז איצט פארניכטעט. די גרעסערע און קלענערע פאבריקן פון גאלאנטעריע שטעהען איצט פוסט. די טעקסטיל־אינדוסטריע האט פארלוירן איהרע קונדען.

עס ארבייט נאך די אויטאמאביל־אינדוסטריע. עס ארבייטן נאך די אנדערע אינדוסטריעס, וואס זענען בויטיג פאר מיליטערישע צוועקן. די פריד־ליכע אינדוסטריע — די אינדוסטריע, אויף וועלכער דייטשלאנד האלט זיך — איז אבער טויט ווי זיבן טויטע. זי האט נישט פאר וועמען צו ארבייטן. זי האט נישט קיין אפזאץ אין אויסלאנד. זי ווערט איצט אין אויסלאנד באיקאטירט.

ווי אזוי זיך צו ראטעווען פון די דאזיגע האק־סענדיגע קאמפליקאציעס — דאס איז די פראגע, וואס די רעגירונג זוכט איצט אויף איהר אנ־טוואָרט, זי בעמיהט זיך צו געפינען דעם ענט־פער דורך שטייערן. דורך צדקה־פושקעס, דורך איינצעלנע הלוואות, דורך גרויסע לאטעריען און דורך וואס נישט. טיף אין הארצן ווייסט אבער יעדער איינער פון דער רעגירונג, אז די דאזיגע אלע מיטלען זענען נישט די ריכטיגע רפואה. די ריכטיגע רפואה איז צו קאנען אפהאלטן דעם עקספארט פון אויסלאנד.

און כדי די דאזיגע רפואה צו קריגן איז פאראן בלויז איין וועג — א שווערער וועג, א וועג אויף וועלכן היטלער זאגט, אז ער וועט קיינמאל נישט געהן. עס איז אבער דער איינציגער וועג:

שליסען שלום מיט די יודען!..

עס קאן זיין, אז די יודען אין אויסלאנד ווייסען אליין נישט, ווי שטארק די זענען אין זייער אנטי־דייטשער באיקאט־קאמפאניע. די ווייסען נישט, אבער די דייטשע רעגירונג ווייסט עס.

די דייטשע רעגירונג ווייסט, אז אין דעם איצטיגען קאמף פון פארשידענע לענדער פאר ביינע מערק, איז נישט פאראן נאך אזא לאנד, וואס דאל זיך ברעקלען מיט מיטלען, ווען עס האנדעלט זיך וועגן ארויסשטויסן א קאנקורענט פון דעם אינטערנאציאנאלן מארק.

דער פראקלאמירטער יודישער באיקאט געגן דייטשלאנד איז איינער פון די דאזיגע מיטלען. ער דארף זאגאר נישט געשטיצט ווערן דורך די אנדערע מלוכות אפען. ער וועט אבער שטענדיג געפינען א שטילע שטיצע נישט בלויז פון יענע רע־גירונגען, וואס זענען אפיציעל געגן דייטשלאנד, נאר אפילו פון יענע, וואס בעציהען זיך ביטראל צו דייטשלאנד. אלע ווילן די נייע אפזאץ־פלעצער און אלע זענען זיי צופרידן צו שטיצן און צו סטימולירן אזא בעוועגונג, וואס קאן פאר זיי די נייע אפזאץ־פלעצער מאכן מעגליך.

די דאזיגע סיטואציע, ווען די יודען אין אלע לענדער ווערן שטילערהייט ארויסגעשטעלט אלס דער אוואנגארד, וואס בעקעמפט דייטשע סחורות — פאר איהר שרעקט זיך איצט די דייטשע רעגירונג מעהר ווי פאר אלעס, די ריהרט אן די סאמע סענסיטיווע זייט פון דייטשלאנד — די עקאנאמישע און אויך די דיפלאמאטישע.

אבער דער יודישער באיקאט, ווי געזאגט, איז גאר נישט קיין יודישער. ער איז פאקטיש א באיקאט, וואס יעדע רעגירונג וויל און איז צופרידן דורכצופיהרן. ער איז א מיטעל צו קאנקורירן מיט דייטשלאנד און די אינגאנצן פארטרייבן פון אינטערנאציאנאלן מארק.

דעם מונקאטשער רבי'נס גר־צדק אין ירושלים

דער לעגענדארער גר צדק אברהם בן אברהם האלאוויטש. — איז זיך מגייר 14 יאהר אלט. — לערנט יודישקייט פינף יאהר אין מונקאטשער רבינ'ס בית המדרש. — קומט אין ירושלים דורך אן אימיגראציע סערטיפיקאט פון „מזרחי" און טרעט אריין לערנען אין א ישיבה

(קארעספאנדענץ פון ארץ־ישראל)

„לעגענדארישער גר" דער טע־מיך בעצייכענט ריכטיג די פערזענליכקייט פון יונגען זאגנדערבאר־רען בחור מיט ערנסטע פער'חלומ'טע אויגען אב־רהם האלאוויטש.

האלאוויטש איז געבוירען געווארען אין יאהר 1913, אין שטעטעל סקאלע, מזרח־גאליציע, ביי אוקראינער גוי'שע עלטערן, וועלכע האבען זיך היי־געהרט פון פוטער־אויסא־בייטונג. דייענדיג 2 יאהר אלט, זענען זיינע עלטערן געשטארבען. דער יונגער ה. איז פארבליבען א פארלאזענער קליי־נער יתום. ער איז אריינגענומען געווארען אין אן ערציהונגס־אנשטאלט, וואו ער האט זיך אויפגעהאלטען די גאנצע צייט פון דער מלחמה.

שפעטער, ווען די פאלאקען האבען איבער־גענומען די הערשאפט איבער גאליציע, האבען זיך די אוקראינער פויערים צובונטעוועט געגען זיי און האבען זייער כעס אויסגעלאזען צום יודען, זיי האבען געראבעוועט יודיש האב און גוטס, האבען א סך יודיש בלוט פערגאסען, צום עננדע האבען די פאלאקען איינגעשטעלט די צעווילדעוועטע אוק־ראינער היידאמאקעס און א סך זענען אנטלאפען פון גאליציע, צווישען זיי איז אויך געווען האלא־וויטש.

די בלוט־פערגיסונג, די אכזריות און בארבא־רישע ברוטאליטעט געגען יודען, האבען אויפ'ן יונגיטשקען האלאוויטש געמאכט א שרעקליכע ווירקונג. ער האט זיך געשטעלט די פראגע, ווארום שלאגט מען שטענדיג נאר דעם יוד? ער זעהט דאך נישט, אז זיי זאלען ווערען סאיז וועהר־טון, ווארום זענען זיי אזוי געפלאגט און הפקר פאר יעדען נידערטרעכטיגען אויסוואורף!?

קומענדיג קיין טשעכאסלאוואקיע, האט די טשעכישע רעגירונג איבערגענומען האלאוויטשען אלס היימלאזען און איהם אוועקגעשיקט קיין אונ־גוואר (אונגווער), די הויפט־שטאט פון רוס, קארפאטען אין א יתומים־אנשטאלט, דארטען איז ער געגאנגען אין שולע.

זייענדיג אין א יודישע געגענד האט זיך זאר־לאוויטשען ערוועקט יענע בעפיהלען, מיט וועל־כע ער איז געווען הדרכגעדריגגען זינד ער האט צוגעזעהען די רציחות פון די אוקראינער פויע־רים געגען די יודען אין גאליציע. געוועהנליך האט ער פון דיבע באהענטע גוי'שע חברים נישט געקענט בעקומען די ריכטיגע אויסקונפטען וועגען יודען און זייער גלויבען, ער האט זיך געווענדעט צו די יודישע שול־חברים און זיי געבעטען איהם צו ערקלערען דעם יודישען גלויבען, מיט־וואסען שטאמט ער? און וועהר איז געווען זיין פעגריבדער?

די יודישע קליינע קאלעגען האבען איהם אויף זייער שטייגער ערקלערט די היסטאריע פון די אבות, איבערדערצעהלט די מעשיות פון חומש און די נסים פון יציאת־מצרים, איהם בעקאנט גע־מאכט מיט אנדערע דינים פון מאכלות אסורות א.א.וו. די געשפרעכען האבען דעם יונגען האלאוויטש שטארק בעאיינדרוקט, ער האט אנגעפאנגען געהן אין שוהל און זעהן ווי אזוי מ'דאוונט. ר'איז געווארען פערפלאמט מיט ברענענדיגע געפיהלען צו ווערען א יוד. ר'האט פון זיך זעלבסט אויפגע־הערט עסען טריפות און זיך געווענדעט צום דאר־טיגען רב מיט דער בקשה איהם וואס שנעלער מגייר צו זיין.

דער רב האט איהם געראטען, אז ער זאל זיך ארויסשלאגען פון קאפ אזעלכע געדאנקען. „דו ביסט פריי" — האט דער רב זיך געווענדעט צו האלאוויטשען — „האסט א גרויסע וועלט פאר זיך — וואס ווילסטו האבען, אז דו וועסט זיך בעהעפ־טען צו א צובראכען געפלאגטען פאלק, וואס ווערט גע'רודפ'ט און פערפאלגט אומעטום?"

דאס יונגעל האט איהם געענטפערט, אז זיין וועלט איז נאר יודישקייט, קיין אנדערע זאך זעהט ער נישט פאר זיך. ער וועט פערברענט פון דעם בעגעהר, וואס פלאקערט אין זיין הארץ צו ווער־רען א יוד. דער רב האט איהם דריי מאל ענט־

זאגט. צום פערטען מאל האט האלאוויטש בעשלאָ־סען, אז ער לאזט נישט אפ דעם רב, ביז ער וועט איהם געבען א גינסטיגען ענטפער. דער רב האט גענומען זיין סעקרעטאר און צוזאמען מיט ה. צוגעשיקט צו א יודישען אדוואקאט צו הערקי־דיגען זיך, אויב מען קען געזעצליך א 14־יעה־ריגען קינד מגייר זיין.

דער אדוואקאט האט דערויף געגעבען א נעג־אטיווען ענטפער, ווייל לויט דעם טשעכישען גע־זעץ טאר מען אונטער 20 יאהר נישט מגייר זיין, און בכלל איז א פראצעדור פון מגייר זיין אין טשעכאסלאוואקיע זעהר א שווערע, מ'מוז דער־צו האבען א בעזונדערע ספעציעלע ערלויבניש פון דער צענטראלער רעגירונג.

דער 14־יעהריגער גר־קאנדידאט האט אבער דעם אדוואקאט געמאכט אויפמערקזאם אויף דעם פאקט, אז ער איז גאר א פוילישער בירגער, און אלס אויסלענדישער אונטערטאן איז ער נישט אונ־טערווארפען די טשעכישע געזעצען. דער אדוואָ־קאט האט צוגעשטימט צו דעם ארגומענט, און איבערגעשיקט א גינסטיגען ענטפער צום רב.

דאן זענען געמאכט געווארען אלע נויטיגע פארבערייטונגען דורכצופיהרען דאס מל זיין, הא־לאוויטש האט זיך געמוזט אונטערשרייבען אויף א געזעצליכע פערפליכטונג, אז ער פערלאנגט פון זיין גוטען ווילען, אז מ'זאל איבער איהם מאכען די אפעראציע, און נאר ער אליין איז פעראנטווארט־ליך פאר די קאנסעקווענצען, וואס זאלען נישט זיין.

די אפעראציע איז ערפאלגרייך דורכגעפיהרט געווארען און ווען ער איז פאלקאם געזונד געווא־רען, איז דורכגעפיהרט געווארען די טבילה אין מקוה. ער האט בעקומען דעם טראדיציאנעלען נאמען אברהם בן אברהם און מ'האט איהם אנגעהויבען לערנען יודישקייט און צו לייגען תפילין.

ווען די גוי'אישע איינוואוינער האבען זיך דערפון דערוואוסט האבען זיי געוואלט מאכען א סקאנדאל. דאס לעבען פון יונגען גר איז געווען אין געפאהר. דער רב האט איהם דעריבער אוועק געשיקט צום מונקאטשער רבי און אין זיין בית־המדרש האט ער זיך אויפגעהאלטען פינף יאהר צייט, געהאט דארטען שטארקע התקרבות, ספעציעלע מלמדים האבען מיט איהם געלערענט און ער האט פיין פראגרעסירט אין די יודישע לימודים.

ווערענדיג גרעסער און רייפער, האט ארץ־ישראל אנגעפאנגען צו פערנעהמען ביים גר צדק א גרויסען ארט. ר'האט בעשלאסען צו פערלאָ־זען דעם גלות און פאהרען קיין ארץ־ישראל. דער „מזרחי" האט איהם אויסגעשטאטעט מיט אן אימי־גראציע סערטיפיקאט, און דורך פינאנציעלע מיט־לען, מיט וועלכע גוטהארציגע יודען האבען איהם אונטערשטיצט איז ער געווען אימשטאנד צו מאכען די רייזע און קומען קיין ירושלים. איצט לערנט ער אין א ישיבה, זיין שטרעבונג איז צו פערפאלקאָ־מען זיך אין תלמוד און פוסקים. נאכהער זאל ער זיך קענען לערנען א פאך, פון וועלכען ער זאל ציהען זיין לעבענסמיטעל זעלבסטשטענדיג.

ש. יצחקי.

וויטעדיגע שארפע אינצידענטען
צווישען פראקוראר און דימיטראוו'ן אויפ'ן לייפציגער פראצעס

לייפציג, 25. (ספ. טעל.)

היינט אין 43־סטען טאג פון פראצעס האט מען יודער אויסגעהערט 16 עדות. ס'איז אויפגעפאלען אז ווען דער לובע זעהט היינט ווידער שוין אויס ווי א גייסטיג קראנקער. ער זיצט מיט אן אראפגע־לאזטען קאפ, אהן בעוועגונג און בלאנדזשעט מיט די אויגען ארום איבער דער פאדלאגע. דערביי איז ער טויט־בלאס, דאס רופט ארויס צווישען עולם פערשידענע קאמענטארען.

אינטערעסאנט איז דער פערהער פון געוו. אקטיווען קאמוניסטישען טאפער מייער. דימיטראוו פרעגט איהם:

— צי האבען די קאמוניסטישע קאמערלען גע־פיהרט א טעראריסטישע ארבייט? דער עדות זאגט אז ניין.

דימיטראוו: צי איז אמת, אז די היטלעריישע באויבקעס פלעגען אנפאלען אויף די קאמוניסטען? דער עדות בעשטעטיגט דאס און גיט צו, אז ער איז אליין אמאל געווען א קרבן פון אזא אנפאל.

פראקוראר: צי איז אייך בעקאנט דער קאמוניג.

לאזונג: שלאגט די פאשיסטען, וואו איהר נעמט זיי טרעפען?

מייער: יא, מיר האבען אויף דער טעמע פיל דיסקוטירט, געמיינט האט מען נישט פיזישען קאמף נאר געהעריג דורכארבייטען, די פאליטישע בליקען פון די ארבייטער, וואס זענען אריינגעצויגען אין דער היטלער־פארטיי.

דא קומט צו א שארפען צוזאמענשטויס צווי־שען דימיטראוו און דעם פראקוראר.

דערנאך ווערען פערהערט די קעלנער פון דעם ביער־שענק, וואו די בולגארען האבען כלומרשט פערבראכט דעם אווענט פו דער רייכסטאג־שרפה.

פאפאוו ווייזט אן, אז א קאנפראנטאציע מיט די קעלנער האט מען געמאכט ערשט אין 8 חדשים ארום און נישט פריהער. כאטש זיי האבען עס ווי־פיל מאל געפאדערט, דער פערהער פון די קעלנער ווערט ווידער בעגלייט פון שא־פע ארויסטרעטונגען פון דימיטראוו'ן, ער שרייט אויס מיט גרויס טעמ־פעראמענט: איך פרעג די פראקוראטור קלאר און דייטליך: פאר וואס האט מען די לקאלע ווידע געמאכט ערשט אין 8 חדשים ארום? פאר וואס האט מען די קעלנער געוויזען אונזערע פאטאגרא־פיעס ערשט אין יוני? דער פארזיצער רייסט איבער עטליכע מאל און לסוף בעהמט ער ביי איהם אפ דאס נאָרט.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעלגאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכם.

וואריעטע־דאנסינג
„טאבארין"
20 נארוטאוויטשא 20
היינט און טעגליך!
3 פארשטעלונגען 3
1) פון 5 נאכמיטאג ביז 8 אוונט „FIVE"
מיט'ן רעקארד־פראגראם.
2) פון 8 ביז 11 אווענד
„MUSIC-HALL"
אויפטריטן פון דער וועלט־בער. אייזן־קעניגין
Marta FARRA
און דער גאנצער רעווי־פראגראם און טענץ.
3) פון 11 ביינאכט ביז פריה
KABARET - DANCING
16 נומערן וועלט־אטראקציעס 16
טענץ אויף 2 פארקעטן. איינטריט פריי.

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאָלקסבלאט"

פעראָרדנונג וועגן עפענטליכע פערוויילונגס-פעראַנשטאַלטונגען

די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגן עפענטליכע פערוויילונגס-פעראַנשטאַלטונגען, וועלכע טרעט אריין אין קראַפט דעם 1 יאַנואַר 1934, זעהט פאָר פאָלגענדע וויכטיגע כללים: אויף יעדער פעראַנשטאַלטונג (פאָרלעזונג, פאָרשטעלונג, פערוויילונג, קאָנצערט א. א. וו.) מוז זיין אַנ'ערלויבניש פון דער מאַכט. די ערלויבניש טאָר נישט אָפּגעטרעטען ווערען א דריטען פערזאָן אפילו דורך ירושה. די מאַכט קאָן אָפּהענגיג מאַכען דאָס ארויסגעבען אַנ'ערלויבניש אויף אַנ'אימפּרעזע פון אומשטאַנד, צי ס'ווערט איינגעלייגט א געוויסע קויציע בכדי צו גאַראַנטירען די עווענטועלע פּרעטענציעס פון בעשעפטיגטען פערזאָנאַל אָדער פּובליקום, צי ס'וועט ווערען דורכגעפיהרט געוויסע אינוועסטיציעס אין סאַניטאַריש-טעכנישען שרט, אָדער צי ס'וועלען ווערען אָפּגעהיטען אַנדערע געשטעלטע בעדינגונגען.

דאָס געזעץ זעהט פאָר דרייערליי אימפּרעזעס: מיט א שטענדיג זיץ-אָרט, וואַנדער און שטעלליגע

ערלויבנישען אויף א פערוויילונגס-פעראַנשטאַלטונג מיט א שטענדיג זיץ-אָרט, א זיך אויף טעאַטראַלע פאָרשטעלונגען, ערטיילט דער וואָיעוואָדע פון געגעבענעם זיץ-אָרט. דאגעגען דערלויבענישען אויף טעאַטראַלע פאָרשטעלונגען ערטיילט דאָס אינערן-מיניסטעריום. דאָס קאָנצעסיאָנירען אַזאַ אימפּרעזע איז אָפּהענגיג פון די לאָקאַלע בעדינגונגען, פון כאַראַקטער פון דער אימפּרעזע און פון די קוואַליפיקאַציעס פון איהרע אָרגאַניזאַטאָרען. די ערלויבנישען ווערען אויסגעשטעלט אויף א בעשטימטער צייט.

ערלויבנישען אויף וואַנדער-אימפּרעזעס, א חוץ טעאַטראַלע, גיט ארויס דער סטאַראָסטווע פון געגעבענעם אָרט, וואו די פעראַנשטאַלטונג דאַרף פאָרקומען. אויב ס'האַנדעלט זיך וועגן וואַנדער-אימפּרעזעס אויפ'ן שטח פון דער גאַנצער מלוכה. ערטיילט אַזאַ ערלויבניש דאָס אינערן-מיניסטעריום.

דעסגלייכען איז דאָס אינערן-מיניסטעריום אויך בערופען צו ערטיילען ערלויבנישען אויף וואַנדערנדע טעאַטראַלע פאָרשטעלונגען. די אָרטיגע מאַכט קאָן בעגרעניצען די צייט און אפילו גענצליך פערבאָטען די פאָרשטעלונגען אויפ'ן געגעבענעם אָרט.

ערלויבנישען אויף ע נ צ ע ל נ ע פ ע ר אַ נ-ש ט אַ ל ט ו נ ג ע ן גיט ארויס דער סטאַראָסטע, פאַר צופעליגע ווערען אַנערקענט איינע אָדער עטליכע פאָרשטעלונגען אויף איין און דעמזעלבען אָרט.

פאָרשטעלונגען מיט א ווערטער = טעקסט, דאַרף דער ווערטער=טעקסט פריהער אָפּראָבירט ווערען דורכ'ן אָרטיגען סטאַראָסטאַ עווענטועל דורכ'ן אינערן-מיניסטעריום. צו אַנ'אַנדער שפּראַכיגען טעקסט מוז צוגעגעבען ווערען א פּוילישע איבערזעצונג. די מאַכט איז אויך בערעכטיגט צו צענזורירען די אינסצעניזאַציע און דעם מימישען טייל פון דער פּראָדוקציע. פון וואַנדערענדע פאַר-שטעלונגען קאָן די אָרטיגע מאַכט פאָדערען גע'וויסע ענדערונגען אין דער אינסצעניזאַציע און מימיק אפילו, ווען זיי זענען שוין אָפּראָבירט גע-וואָרען דורך אַנדערע בערופענע מאַכט אָרגאַנען.

פערבאָטען אויפצופיהרען זענען אימפּרעזעס געגענזעצליכע אָדער בעדראָהענדע דער זיכערקייט, רוה אָדער עפענטליכע אָרדנונג און גאַנץ בעזונדער אַזעלכע, וועלכע זענען שעדליך פאַר די מלוכה-אינטערעסען, וועלכע בעליידיגען די נאַציאָנאַלע און רעליגיעזע געפילען, קאָנען פעראורזאַכען א פערווילדונג פון די זיטען און דעמאָראַליזאַציע, גלאָריפיצירען און פּראָפּאַגאַנדירען פערברעכענס, שפּעטען און פערקרימען ביי־זוויליג די פּערל פון דער פּוילישער ליטעראַטור, לאַכען אָפּ פון דער פּוילישער ווירקליכקייט. פערבאָטען זענען אויך סעאַנסען פון היפּנאָטיזם און סוגעסטיע אויב אין זיי דאַרפען אַריינגעצויגען ווערען פּערזאָנען פון פּובליקום.

א פּראָגראַם פון דער פאָרשטעלונג דאַרף 24 שעה פריהער צוגעשטעלט ווערען אין דער סטאַראָסטווע און ארויסגעהאָנגען ווערען פאַר דער קאַסע. וועגען יעדע ענדערונג אין פּראָגראַם מוז גלייך געמאָלדען ווערען דער מאַכט און פער-עפענטליכט ווערען, אַנ'ענדערונג פון פּראָגראַם בערעכטיגט דעם פּובליקום צוריק צו פאָדערען דאָס געלד פאַר די געקויפטע בילעטען.

אויף יעדער פאָרשטעלונג מוז צו דער דיס-פּאָזיציע פון דער מאַכט געשטעלט ווערען 6 פרייע פּלעצער.

די סטאַראָסטווע קען פערבאָטען אַנ'אימ-פּרעזע צוליב אָרדנונג טעמים, צוליב שוץ פון אויטאָר-רעכט, דאָס אינערן-מיניסטעריום צוליב נאַציאָנאַלען טרויער, דער וואָיעוואָדע צוליב עפּי-דעמיע.

אלע ווענדונגען צו דער מאַכט אין שייכות מיט פערוויילונגס-פעראַנשטאַלטונגען א חוץ די ערשטע בקשות וועגען ערלויבניש זענען פריי פון שטעמפעל אָפּצאָהל.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטע געריכט

הנהגות ביי הכנסה-שטייער

די פליכט אויסצוהאַלטען משפּחה-מיטגלידער גיט דעם צאָהלער פון הכנסה-שטייער דאָס רעכט צו גענייסען פון געוויסע הנחות. די הנחות הייבען אָהן צו גילטען פון מאָמענט, ווען דער צאָהלער ווערט בעלאַסטעט מיט אויסהאַלטען מעהר ווי איין פאַמיליע-מיטגליד, פאַר יעדען ווייטערדיגען מיט-גליד, וועלכען ער האָט אויסצוהאַלטען, ווערט פאַרקלענערט די צאָהלונגס-סקאַלע מיט 2 שטופען.

פאַר משפּחה-מיטגלידער, וועלכע פעראורזאַכען אַזעלכע הנחות, ווערען אַנ'ערקענט א מאַן אָדער פרוי, קינדער אַלס איינס, צי זיי שטאַמען פון א געזעצליכע אָדער אומגעזעצליכע חתונה, עווענטועל אַדאָפּטירטע, עלטערן, זיידעס און באָבעס, קינדער און אייניקלעך סיי פון ווייבס אָדער מאַנס צייט, שוועסטערן, ברידער און זייערע קינדער פון ביידע צדדים.

פּיספּרויכען מיט סעקוועסטרירט איינענטום

אויב אין אַנ'אויביקאַציע איז געלעגען סעק-וועסטרירטע סחורות און די אויביקאַציע איז געוואָרען דורכען עקוועקוטאָר פערחתמעט און נישט קוקענדיג דערויף האָט זיך דער בעל-חוב אַריינגעריסען, עפענדיג דאָס שלאָס, און ארויסגענומען די גאַנצע אָדער א טייל סחורה. ווערט ער צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט נישט פאַר אויסבאַהאַלטען סעקוועסטרירטע סחורה, נאָר פאַר בעגיין א פּשוטע גנבה.

אַרביימס-שוץ

נישט בלויז א דינסט, וואָס וואוינט ביים בעל-בית, מוז זיין פערזיכערט אין קראַנקען-קאַסע, נאָר אויך אַנ'אַזוי גערופענע פּרושיכאָדניא מוז ווערען פערזיכערט אין קראַנקען-קאַסע אויף וויפיל זי אַרביימ אויפ'ן זעלבען פּאָסטען סטאַלע.

רעדוקציע פון דירה-געלד

דער אומשטאַנד, אז דער ווירט האָט אַראָפּ-געלאָזט דירה-געלד, דאַרף נישט בעווייזען ווערען שריפטליך ס'איז גענוג, ווען דער לאָקאַטאָר קאָן זיך מעררופען אויף עדות.

די קראַפט פון א רעגולאַציע

א בעשטעטיגטע דורכ'ן געריכט רעגולאַציע פערפליכטעט אַלע קרעדיטאָרען, ממילא אויך די יעניגע, וועלכע זענען בכלל נישט געוואָרען ארומ-גענומען דורך דער אופּאַדלאָשמש=פּראָצעדור ד. ה. זיי האָבען אינגאַנצען נישט געמאָלדען וועגען זייערע פּרעטענזיעס די סינדיקען ביי דער געפאַ-לענער מאַסע. סיידען זיי דערווייזען, אז דער גע-פאַלענער בעל-חוב האָט זיי בכיון פערשוויגען אין אנגעגעבענעם בילאַנס.

רעכט אויף ענטשעדיגונג

א גייסטיגער אַרבייטער האָט רעכט אויף אַנ'ענטשעדיגונג אין דער הויך פון דריי חדשים'-דיגען אַרבייטסלוין פאַר ענטזאָגען איהם פון דער אַרבייט אָהן קינדיגונג אפילו אויך אין דעם פאַל, ווען ער בעקומט גלייך אַנ'אַנדערען פּאָסטען.

שטראָף פאַר פערנעמען זיך מיט פעלדשער-פּראַקטיק

אַנ'אומבערופענער (אָהן קוואַליפיקאַציעס) פּערזאָן מאַכט זאַסטרזשיקעס ווערט ער צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר בעשעפטיגען זיך מיט פעלדשעריי אפילו אויך אין דעם פאַל, ווען ער האָט דאָס געטון אָהנגעלטליך.

וואַלאָריזאַציע פון א היפּאָטעק חוב

ביים בעשטימען די ווערט פון א הויז, פאַר וועלכען מ'איז שולדיג געבליבען א טייל פון פער-קויפס-פּרייז (רעשטאַ שאַצונקו), וואָס דאַרף וואַלאָ-ריזירט ווערען, טאָר מען זיך נישט רעכענען מיט דער ווערט פון הויז אין מאָמענט, ווען דער חוב איז ענטשטאַנען, נאָר מיט דעם ווערט פון זעלבען הויז אין מאָמענט, ווען דער חוב ווערט בעצאָהלט.

דוד אל-ראי, דער פאַלשער משיח

פון ש. ב ע ר ג.

דוד אל-ראי הרג'עט דעם הערשער

מנוחה האָט דערזעהען דוד אל-ראי'ן ביי זיך אין אויבערשטיבעל, איז איהר דאָס האַרץ שיער ארויסגעשפּרונגען פאַר שרעק. ס'איז שוין מאָל איז א מאָנסביל איבערגעטראָטען איהר שוועל. א געשריי האָט זיך ווילד געריסען פון איהר האַלז, זי האָט זיך אָבער געשטאָקט, צוזאַמענגעדריקט די ציין און פערהאַלטען דאָס געשריי.

דאָס האָט אַלץ געדויערט אַנ'אויגענבליק. דוד אַל-ראַי, א הויכער, א שלאַנקער, איז צוגעקומען נאָהענט צו איהר און געזאָגט שטיל:

— שעהנסטע פון אַלע טעכטער, ווייז מיר דיין פּנים, כלה מיינע. איך האָב דיך ליב, איך זעה דיך ביי'טאָג און איך הער נישט אויף דיך צו זעהן ביינאַכט. כלה, מנוחה, ווייז מיר דיין פּנים.

שטום איז מנוחה געשטאַנען, און וואָלט זי אפילו געוואָלט אויפהויבען דעם וואוּאַל פון איהר פּנים, וואָלט זי דאָס אויך נישט געקאָנט. די הענד זענען איהר אָפּגענומען געוואָרען. און דוד אַל-ראַי, ווי א פּרינץ, א העלד, וואָס קיין געזעצען גילטען נישט פאַר איהם, האָט א הויב געטון דעם וואוּאַל און אַנטפּלעקט איהר פּנים. שעהן און ליכטיג, איידעל און לויטער, מיט אויגען — פלאַם פייער.

א הערפיעהטער, מיט ברענענדע בלייס-טיפראַג, האָט ער געמורמעלט:

— איך קען דיך, כלה, איך דערקען דיך. אַזוי האָב איך דיך געזעהען אין מיי חלום, די שעהנסטע פון אַלע טעכטער. איך האָב דיך ליב, איך גלוסט צו דיר, כלה.

ווי דערשראָקען און א נעשוואַכט מנוחה איז געווען האָבען דיינע ווערטער זי געשטאַרקט און גע-מוטיגט און זי האָט זיך געבעטען ביי איהם, ער זאָל אַוועקגעהן. זי מוז דאָך זאָגען דעם „שיעור". ער האָט זי אָבער בערוהיגט: די תלמידים מיינען, אַז זי קלערט איצט איבער א הַאַרבער גמרא; זיי וועלען גאָרנישט פאַרדעכטיגען, און בעפעלה-לעריש-בעטענדיג האָט ער איהר געזאָגט, אַז אין אַוועקגעהן וועט ער וואַרטען אויף איהר ביים הדקל, הונדערט פוס פון בריק, און אָהן אַנ'ענטפער איז ער אַוועק.

מנוחה האָט פּרובירט ווייטער זאָגען דעם „שיעור", אָבער נישט איהר קאָפּ און נישט איהר האַרץ זענען געווען דערביי. זי האָט איהר גרויסען, שטרענגען פאָטער נישט געוואָלט צו זאָגען א דעה. איהר האַרץ איז אָבער אויסגעגאַנגען נאָך ליבע. זי האָט געוואָלט חתונה האָבען. א סך פון איהרע חבר'טעס האָבען שוין חתונה געהאַט און זי וועלקט יונגערהייט, אַלע פערשטיקטע בע-געהרען איהרע האָט דוד אל-ראי איצט אַרויס-געלאָזט אויף דער פריי, און זיי האָבען גענומען עסען און נאָגען איהר האַרץ. זי האָט ווי ס'איז געענדיגט דעם „שיעור" און אַוועק צו זיך אין איהר בתולה-געצעלט.

אַליין איז זי געזעסען און זיך געפּייניגט: ער וועט וואַרטען אויף איהר ביים הדקל. און זי טאָר נאָך נישט געהן צו איהם, נאָר ווען דער אָוונט איז געקומען האָט זי, ווי געפיהרט פון א געהיימער האַנט, גענומען איהר געטרייע דינסט און אַוועק צום חדקל.

דוד אל-ראי האָט שוין געוואַרט אויף איהר. ער איז נישט געווען א בעטאַשט, וואָס זי איז געקומען. ער האָט געוואוסט, אַז זי מוז קומען. זי איז זיין כלה. מיט די וואונדערליכסטע רייד ליבע, ווי עס קענען דאָס אַמבעסטען די מזרח לייט, האָט ער גערעדט צו איהר, און ער האָט איהר געזאָגט, אַז ער וועט באַלד רעדען מיט איהר פאָטער און בעטען ער זאָל זי איהם געבען פאַר א ווייב.

— מיין פאָטער, רבי שמואל גאון — האָט זי געזאָגט, און א שוידער זיפץ האָט זיך אַרויס-געריסען פון איהר האַרץ — וועט מיך נישט געבען צו דיר. אַלע בחורים, וואָס האָבען מיך גע-וואָלט, האָט ער פערטריבען.

— מיך וועט ער נישט טרייבען — האָט דוד אל-ראי געזאָגט פעסט. — איך בין א בן דוד! און די צייט איז נישט ווייט, איך זעה זי, ווען רבי שמואל גאון וועט זיך גרויסען מיט מיר, וואָס איך וועל זיין איידעם.

א שטאָלצער איז דוד אל-ראי צוגעגאַנגען אַריין צו רבי שמואל גאון און איהם געזאָגט, אַז ער וויל זיין טאָכטער פאַר א ווייב. רבי שמואל האָט איהם ביין אָפּגעהאַקט:

— נישט דו וועסט זיין מנוחה'ס מאַן!

— איך בין א בן דוד — האָט דוד אל-ראי געזאָגט. — מנוחה איז מיין בעשערטע, און אַז איהר וועט מיר זי נישט געבען, וועל איך זי נעה-מען. איך בין אייער מלך. און אויב איהר פאָלגט נישט איצט מיין בעפעהל, איז דער טאָג נישט ווייט, ווען איהר וועט פאָלגען.

מיט כעס האָט רבי שמואל איהם אַרויסגע-טריבען.

ער האָט שוין מעהר נישט געקאָנט און נישט געוואָלט בלייבען אין באַגדאַד. פאַרן פאָהרען האָט ער געטרייסט מנוחה'ן און איהר געזאָגט:

— די צייט איז נאָך נישט געקומען איך זאָל זיך אַנטפּלעקען מיין סוד, נאָר ווייס, אַז מיט אַנ'אַרמיי וועל איך קומען דיך נעהמען.

דוד אל-ראי איז צוריקגעפאָהרען קיין עמאַ-דיע, אָפּגעזונדערט זיך פון מענשען און אַוועק אין די בערג, עטליכע יאָהר איז ער געזעסען אין א הייל מיט א מקובל און פערטיפט זיך אין די געהיימע לעהרע.

אַז ער האָט הערפּיהלט, אַז ער איז שוין אָנ-געזאַפּט מיט דעם וויסען פון די געהיימע לעהרע האָט ער זיך אומגעקעהרט צו זיין פאָטער, דעם „ראש הגולה" פון פּערסיע, געקומען איז ער אין דעם טאָג, ווען זיין פאָטער האָט מיט גרויס פּאַ-ראַד געפיהרט די יודישע צינדען צום פּערסישען סולטאַן. אַלע רעגען געווען זיכער, אַז דער יורש פון דעם יודישען פירשטליכען שטוהל, דוד אל-ראי, וועט זיך בעטייליגען אין פּאַראַד, און ער וועט רייטען נעבען זיין פאָטער און זיך פאָרשטע-לען פאַרן סולטאַן. ער איז אָבער געבליבען אין הויז. דאָס פאָלק האָט געמורמעלט פערוואונדערט. ווען זיין פאָטער האָט זיך אומגעקעהרט פון סול-טאַן, האָט ער איהם אויסגערעדט דערפאַר.

— איך וויל נישט זיין קיין קנעכט — האָט דוד אל-ראי שאַרף געענטפערט זיין פאָטער. — דו ביזט נישט קיין פירשט, נאָר דעם סולטאַנס קנעכט. ער צווינגט דיך זאָלסט שינדען די הויט פון דיינע ברידער פאַר איהם. רייסט שווערע שטייערען פון דיינע ברידער פון דיינעטוועגען, ביזט נישט קיין נשיא, א קנעכט ביזטו!

דער פאָטער האָט זיך נישט געבייזערט אויף איהם, נאָר האָט איהם געזאָגט, אַז אַמאָליגע צייטען האָט דער „ראש הגולה", געשמידט אין קייטען, געפיהרט די צינדען צום סולטאַן. היינט איז עס דאָך מיט כבוד. דוד-אל-ראי האָט איהם אָבער געזאָגט, אַז אַמאָל איז נאָר דער קערפּער געווען געשמידט אין קייטען, די נשמה איז אָבער געווען פריי. די יודען האָבען געבענקט נאָך פרייהייט. איצט בענקען זיי נישט מעהר נאָך פרייהייט.

און אַז דער פאָטער האָט איהם געזאָגט, אַז ער אַליין וועט דאָך אַמאָל ווערען א „ראש הגולה" איז דוד אל-ראי אויפגעשפּרונגען א צופלאַמטער און געזאָגט:

— איך וועל נישט זיין קיין „ראש הגולה"! איך וועל זיין דער ראש פון גאולה! וועל אויסלייזען מיין פאָלק!

און באַלד האָט דוד אל-ראי געמאַכט דעם ערשטען טריט אויף זיין וועג פון אויפשטאַנד און בעפרייאונג. הינטער דער שטאָט איז געווען א קבר, וואָס דאָס פאָלק האָט געגלויבט, אַז דאָרטען ליגען מרדכי און אסתר. פלעגען דאָרטען קומען אַוועק די יונגע יודישע טעכטער און זיך שפּילען. דוד אל-ראי האָט ליב געהאַט צו געהן צו דעם קבר. איז ער דאָרטען געגאַנגען, א פאַר-טראַכטער אין זיינע חלומות, און פּלוצלונג האָט ער דערהערט א שרעקליך געשריי.

דער הערשער פון שטאָט, דער יונגערער ברודער פון סולטאַן, האָט זיך אַריינגעריסען צווישען די יודישע מיידלעך און איינע געפאַנגען. דוד אל-ראי האָט געוואוסט אַז דייר וועלען נישט ווידער-קען, ער מוז טון. און ער האָט שנעל געצויגען זיין שווערד און זי אַריינגעזעצט אין הערשער'ס האַרצען. דעם הערשער'ס לייבוואַך האָט זיך גע-וואָרפען אויף דוד אל-ראי'ן. פאַר שרעק — זענען זיי אָבער געפאַלען צו דער ערד, ווייל פּלוצלונג איז דוד אל-ראי נישט געוואָרען. ער איז נישט אַנטלאָפען, נאָר פערשוואונדען. ער האָט גערעדט צו זיי, זיין שטים האָבען זיי געהערט. נאָר איהם נישט געזעהען.

(ווייטער מאָרגען).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 7.08
זון-אונטערגאנג 3.35

זונטאג
26
ח
כסלו תרצ"ד

מ'מעג דורכפיהרען א צוועקמעסיגע ליציטאציע

מ'טאר אבער נישט פערטאכלעווען דעם בירגערס הארעוואניע!

צו אן אריטמען שניידער אויף פיעטריקאווער גאס איז יענע וואך אריינגעקומען אן עקזעקוטאר און בעגלייט פון א באנדע מיטלויפענדע נשמה־כאפער דורכצופיהרען א ליציטאציע פון טעקוועסטריירטע חפצים אויפ'ן חשבון פון עפעס א עלעגעבעט שטייער־חוב. א"ידע" די משפחה פון דער מאהנטען שניידער האט זיך א־ומגעקוקט, ווענען שוין די פערנומענע חפצים געווען פערקויפט. פערקויפט איז געווארען א מלבושים־שאנק פאר 4 זל., א טיש מיט 4 שטוהלען פאר 3 זל., אקאוועטקע פאר 2 זל., א שטייי־שפיגעל פאר 3 זל., און נאך איניגע אנדערע חפצים פאר 3 זל. צוזאמען איז אלזא די גאנצע שטוב־ווירטשאפט פערקויפט געווארען פאר 15 זל. די דאזיגע סומע הויקט קוים א דריטעל פון שולדיגען חוב, אבער עפעס מעהר, ווי ס'בעטרעפען די עקזעקוציע־קאסטען.

כאראקטעריסטיש, אז ווען דער שניידער האט כאו'ן געפארגטען ביי די שכנים געלד געוואלט און א רגע ארום פון די ליציטאנטען צוריקקויפען די זעלבע חפצים און זיי פארגעלייגט פאר די בעצאהלטע 15 זל. גלייך פון דער האנד 15 זל. ריוח, האבען זיי זיך אויסגעלאכט און ציניש געענטפערט, אז דער ביסען איז א צו פעטער, אז זיי וואר לען איהם אזוי ביליג אפטרעטען און טאקע אויגען בליקליך אוועקגעפיהרט די זאכען.

דער געשריבענער פאל איז נישט קיין פעראיינצעלטער, אזעלכע ליציטאציעס זענען א טאגליכע דערשיינונג.

קיינער קאן, פערשטעהט זיך, קיין טענות נישט האבען צו דער מלוכה, הלמאי זי מאהנט שטרענג אויף די איהר שולדיגע חובות און שטעלט זיך אפילו נישט אפ פאר ליציטירען דעם בעל־חוב'ס אייגענטום. דער בירגער האט אבער דאס רעכט צו פערלאנגען, אז אויב ס'ווערט שוין יא דורכגעפיהרט א ליציטאציע, זאל זי ווענינגסטענס זיין א צוועקמעסיגע, כאטש פון שטאנדפונקט פון די מלוכה־אינטערעסען, ד. ה., אז די איינגעפלאסענע סומע זאל דעקען דעם שולדיג'ן חוב אדער מינדעסטענס א בעדייטענדען טייל פון חוב, צי קאן מען אבער אנערקענען פאר צוועקמעסיג א ליציטאציע, ווען די איינגעפלאסענע סומען קאן דעקען קוים די עקזעקוציע־קאסטען אדער אין בעסטען פאל אויף א נישטיגען טייל פון אייגענטליכען חוב?

די מלוכה קאן דאך נישט האבען קיין אינטערעס גלאט צו פערטאכלעווען דעם בירגערס הארעוואניע בלויז צוליב דעם איינציגן אליין, בכדי דערמיט אויסצופאשען די ליציטאנטישע שאקאלען.

ווי שטעלט זיך פאר די העכטליכע זייט פון בעריהרטען ענין? לויט'ן פונקט „על" ארטיקעל 42 פון דער פעראָרדנונג וועגען שטייער־עקזעקוציעס טארען נישט ליציטירט ווערען קיין חפצים, פון טעגליכען געברויך, וועלכע וואלטען געקאנט פערקויפט ווערען פאר א נישטיגען פרייז, בעת פארן בעל־חוב האבען זיי אבער א ממשות'דיגען געברויכס־ווערט. אלזא א שטעה־שפיגעל ביי א שניידער טאר נישט פערקויפט ווערען פאר 3 זל. דעסטגלייכען האט אויך נישט געטאר'ט פערקויפט ווערען א קליידער־שאנק פאר 4 זל. און אוודאי אויך נישט קיין טיש מיט 4 שטוהלען פאר 3 זל.

אמת, דער פונקט 3, א"ט. 92 פון דערוועלבער פעראָרדנונג זאגט טאקע, אז אויב א צוויטער ליציטאציע קאן א חפץ פערקויפט ווערען אפילו אונטער'ן אפגעשאצטען פרייז. קיין בעשטימטע מינימום־נאָרמע זעהט די סקארב־עקזעקוציע – אדמיניסטראציע נישט פאר, דאגעגען די אלגעמיינע עקזעקוציע־אדמיניסטראציע ווייסט יא פון אזא פרייז־מינימום. און ווירקליך לויט'ן א"ט. 617 פון קאדעקס פון דער ציוויל־פראצעדור טאר א חפץ אויף דער צווייטער ליציטאציע נישט פערקויפט ווערען ביליגער, ווי פאר א העלפט פון אפגעשאצטען פרייז.

מיר האלטען, אז דער דאזיגער כלל האט צו ליגן פעהלען פון אן'אנדערע ענטשפרעכענדע נאָרמע אויך אן'אנווענדונג ביי סקארבאווע עקזעקוציעס אלענפאלס טאר מען נישט „דאס מעגען פערקויפען אפילו אונטערן פרייז" אויסטייטשען אזוי ברייט, אז ער זאל מעגען פערקויפען א שאנק, וואס איז אפגעשאצט געווארען אויף 20 זל. פאר 4 זל.

צי וואלט אפשר נישט בעסער געווען פאר ביידע צדדים, אז ביי אזעלכע פערהעלטנישען זאלען אייגנאנצען אפגעשאפט ווערען די ליציטאציעס אויפען ארט. דאכט זיך, אז ווען די ליציטאציעס וואלטען פארגעקומען אין דער סקלאדוויצע אונטער קאנטראל פון די העכערע מאכט־ארגאנען, וואלטען זיכער די ליציטאציעס פארגעקומען מיט מעהר זארגפעלטיגקייט און פעראנטווארטליכקייט.

י. א—ד.

Mydło Bebe Szofmana – אידעאל פאר קינדער און ערוואקסענע

מעשה בשני וואוילע יונגען

אדער ויסעו מפויזנא — ויחנו בקאלושעק

(2) מיעטשיסלאוו בארס פון ראקיטשינער 123 איז געגאנגען מיט דער באהן־ליניע אויפ'ן וועג פון קאלושעק קיין ראקיטשין.

און אט ווי ער איז אזוי שטיל בנעימות געגאנגען, זענען איהם בעפאלען „צוויי דראבעס אין מיטען גוט שבת", האבען איהם גוט אנגעבראכען די ביינער און אוועקגערויבט א טייערע קורטקע, וואס ער האט געטראגען אויף זיך...

בארס איז תיכף געלאפען אין דער פאליציי און געמאלדען דארט וועגען דער גאנצער געשיכטע אפמשלד'ענדיג געגנוי מיט אלע פיטשעווקעס ווי אזוי די אנפאלער האבען אויסגעזעהען.

פאליציי האט נישט געמאכט קיין לאנגע שהיות און ווי שטייט עס דארט אין פסוק — יגעת ומצאת אז מען יאגט — לויפט מען...

האט מען טאקע די צוויי פויגעל־בדורים געפאקט און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז זיי זענען פויזנער געסט — ראמאן האדאש און פלאריאן פשיבילסקי.

געקומען זענען זיי אין אונזערע קאנטען זוכען א־בייט, און אזוי ווי זיי האבען קיין בעשעפטיגונג נישט געפינען, האבען זיי בעשלאסען צו מאכען „א קליין רויבעלע", בכדי צו שאפען זיך געלד אויף צוריקוועגס.

מילא, פאהרען דערוויילע —וועט איהר דאך שוין — קאנען זיי נישט, ווייל מ'האט זיי דערווייל געפיהרט בעזעצען.

מיל"א. איז נישט געפידעלט!

ביידע צדדים האבען געהאט א טעות אין חשבון

(3) דעם 28־טען נאוועמבער 1932 איז אין דער לאדזער פראקוראטור איינגעפלאסען אן'אנקלאגע פון שמעון דדשוואנאן, רויזע־חיה ווייס, יעקב און פייגע שיעוויטש, — באשר בכן די באלעבאטים פון בזשעזשינער 94 האבען זיי, אזוי־צוזאגען געפיהרט אין באד א־ריין...

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אז דער הויף אויף בזשעזשינער 94 שטעלט מיט זיך פאר אין דער אמת'ן צוויי הויפען — אויף בזשעזשינער 94 און אויף שיקאווסקא גאס.

די באלעבאטים פון די צוויי הויפען האבען דעם אביעקט פערקויפט אלס איין גאנצע זאך, כבהוג געמאכט א כשרן פערקויפס־אקט, און אז די ביידע באלעבאטים זענען געקומען מאהנען ס'דירה־געלד ביי די 32 לאקאטארען, האבען זיי פון די אלטע באלעבאטים בעקומען צוגעשיקט א רעיעסטער... ביי מאהנען צו נישט אויספארערונג קעלע 16 לאקאטארען קיין דירה־געלד ,ווייל... סיי דאס הויז אויף שיקאווסקא געהער זיי, סיי דאס דירה־געלד.

הכלל, עס האט זיך געמאכט א סומאטאכע, און דער סוף איז געווען, אז נעכטען האבען די אלטע באלעבאטים בעקומען פון היגען קרייז־געריכט פאל דעם פסק דין: ישראל מאליס —אנדזשיטהאלבען יאהר טורמע און צו בעצאהלען 3000 זלאטעס שטראף; זיין ווייב פייגע מאליס — 2 חדשים ארעסט, און רחל נאוואק — 6 חדשים טורמע. די איבעריגע 2 בעשולדיגטע, אברהם און שרה נאוואק זענען פריי געשפראכען געווארען נישט אין זכות פון אבות אבותינו נאר מחמת ס'האבען געפעהלט בעווייזען.

מען וועט לעגגער ארבייטען

אהן א קינדיגונג פון קאלעקטיווען אפמאך

(2) אין שייכות מיט'ן איינפיהרען אין לעבען פון 1. יאנואר ה. י. דאס נייע געזעץ וועגען ארבייטס־צייט (ביז יעצט ארבייט מען 46 שעה אין דער וואך און פון 1 יאנואר — 48 שעה) און וועגען אורלויבען (לעת עתה האט אן'ארבייטער וואס האט געא־בייט א יאהר צייט — געהאט 8 טעג אורלויב, און נאך 3 יאהר א־בייט — 15 טעג. לויט'ן נייעם געזעץ וועט א־שטאט די 8 טעג זיין — 6 טעג, און אנשטאט די 15 — 12 טעג). וועלען זיך אין דער קומענדיגער וואך בעראטען די פעד וואלטונגען פון בעזונדערע פראפעסיאנעלע פעראייגען, וועלכע וועלען געגנוי אדורכדיסקוטירען די אלע ענינים, וואס זענען דערמיט פערבונדען.

די פארשטייער פון די פעראייגען מיינען, אלעס פאלס אז מ'דארף נישט צונויפמישען דעם נייעם געזעץ מיט דעם פערפליכטענדען קאלעקטיווען אפמאך, וועלכער איז בישט און וועט נישט געקינדיגט ווערען.

א גרויסע פאבריקס־שרפה

(2) נעכטען אינדערפריה איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אין דער פאבריק פון „איזראעל קארזשעץ" (הארוויגסקי 3).

נישט קוקענדיג אויף דער באלדיגער רעטונגס־אקציע פון 2 פייערלעשער־אפטיילונגען איז די גאנצע טריקנעריי אוועק מיט'ן פייער.

די שרפה איז ענטשטאנען מחמת דער צושטארקער היץ, וואס האט אנגעטראפען אויף א לייכט־ברענענדען מאטעריאל.

די גרויסע פון היזק איז דערווייל נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס־קראנק

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.

נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוועגד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

יונה ראזשינקע

האלט, אז זיין נשמה איז נישט קיין ראזשינקע

(2) יונה ראזענקא אן'18־יעהריג בחור'ל, איז א יאהר צייט געווען אויף דער לעהר ביים קירדשבע־מייסטער פישעלעוויטש (פעטריקאווער 20), און הגם ער האט געהאט אפגעמאכט מיט'ן מייסטער אז ער וועט ביי איהם דינען אויף דער לעהר דריי יאהר, האט איהם פישעלעוויטש דאן גענומען און אפגעזאגט פון דער ארבייט.

שרייט יונה ראזענקא „גוואלד געשריגען, אדער נעהמט מיך צוריק צו דער א־בייט, אדער גיט'ס מיר 500 זלאטעס ענטשעדיגונג".

מחמת דעם איז נעכטען פארגעקומען א פראצעס פאר'ן ארבייטס־געריכט, און די טענות פון ביידע צדדים זענען געווען פאלגענדע:

פישעלעוויטש האט געטענהט, אז ראזענקא איז געווארען די לעצטע צייט זעהר פער'חוצפה'ט, אז ער האט שלעכט געארבייט, און אז ער האט זיך אפילו „מכבד געווען מיט מתנות". פון וואס ער, פישעלעוויטש האט נישט געוואוסט...

ראזענקא האט ווידער געטענהט, אז ארויסגעטריבען האט איהם דער מייסטער דערפאר, ווייל ער האט איהם חושד געווען, אז ער טראגט ליבע־בריוולעך זיין ווייב פון איינעם פון איהרע בעקאנטע.

דער פועל־יוצא איז געווען, אז דאס געריכט האט געפסקנט, דאס פישעלעוויטש דארף בעצאהלען ראזענקאן 500 זלאטעס מיט פראצענטען.

כמה שנאמר — ראזענקאס נשמה איז אויך נישט קיין ראזשינקע!

פאבאר־רעגיסטראציע

(א) ביז'ן 30-טען נאוועמבער איינשליסליך דארפען זיך מעלדען צו דער פאבאר־רעגיסטראציע אינם מיליטער־ביורא (פיעטריקאווער 165) די פאבאראווצעס פון 1913, וואס וואוינען אויפן שטח פון לאדז, און וועלכע האבען זיך לעת עתה, מחמת בעגרינדעטע וויכטיגע סיבות, נישט געמאלדען זיך צו דער רעגיסטראציע.

צוגאב־פאבאר

(א) דינסטאג, דעם 28 ה. ח 8 א זייגער פריה הויבט אן אמטירען אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 א צוגאב־פאבאר־קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז — שטאט 2.

עס דארפען זיך מעלדען אלע פאבאראווע פון יאהרגאנג 1912 און עלטער, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער־פליכט, ווענען נישט געשטאנען פאר דער קאנטראל־קאמיסיע און וואוינען אין די ראיאנען פון I, IV, VI, VII, X, XII, XIII, XIV פאליציי־קאמיסאריאטען און האבען בעקומען מינדליכע אויפפאדערונגען פון שטאט־סטאראסטע.

אפטייקען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15) ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), י. כאנדזשינסקא (פיעטריקאווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28),א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

א שטרייק פון בעטאן־ארבייטער

(2) עהערנעכטען האבען אין אנדזשעיעוו, הינטער לאדז, פערשטרייקט 110 ארבייטער אין דער פירמע „ק. ט. ב." וואס ארבייט אויס בעטאן פלאטען.

דער שטרייק איז אן'עקאנאמישער. אזוי ווי די פירמע האט אפגעווארפען די הוספה־פאדערונגען פון די ארבייטער, האבען די לעצטע געהארפען די ארבייט.

דער פערלויף פונם שטרייק איז א רוהיגער.

די שטרייקענדע האבען זיך געווענדעט צו די פראפעסיאנעלע פעראיינען וועגען אן'אינטערווענץ.

מען דרייט נאך אין לאדז

מעהר ווי 4 מיליאן מאל געדרייט דאס דריידעל

(2) לויט דער לעצטענס צונויפגעשטעלטער סטאטיסטיק האבען די לאדזער איינוואוינער אין משך פונם פאריגען חודש 4.240,000 מאל געדרעדט דורכ'ן טעלעפאן אין דער שטאט גופא, און חוץ דעם געהאט 83.000 געשפרעכען אויסערשטאטישע.

אטא דאס הייסט — רעקארד־ציפערן פון רעדען צו דער וואנט..

קלאנג־קינא־טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם

— I —

„פארט־נעכט"

אין די הויפט־ראלען:

Philips Holmes
און James Gleason

— II —

„דער שווייגענדער שונא"

אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאג—12.30 א זייגער בייטאג

קבלת-פנים-קאמיטעט לכבוד פרעז. נ. סאקאלאוו

דינסטאג, י' כסלו 28/11. 8.30 אוועגד
פײערליכע אקאדעמיע

זאל פילהארמאניע
20 נארוטאוויטשא 20

לכבוד דעם פרעזידענט פון דער ציוניסטי-שער ארגאניזאציע און דער יודישער אגענץ

נחום סאקאלאוו

וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א רעפעראט אויף ד. ט.: „איז דער שעה פון נסיון"

בילעטען צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא און אין טאג פון דער אקאדעמיע ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

דער ווירטשאפטליכער צוזאמענבראך פון וועלט-יודענטום

נעכטיגער אינהאלטסרייכער רעפעראט פון דעפ. ראטענשטרייך אין צענטר. סוחרים-פאראיין (פעטריק. 10)

אין צענטער. סוחרים-פאראיין (פעטריק. 10) האט נעכטען דעפ. ראטענשטרייך געהאלטען אן אינהאלטסרייכען רעפעראט א. ד. ט. „דער ווירטשאפטליכער צוזאמענבראך פון וועלט-יודענטום".

דער פרעזעס פון סוחרים-פאראיין אינזש. ג. פראשקער האט בעגריסט דעם חשוב'ן גאסט, און ביי א פול-געפאקטען זאל הויבט דעפ. ראטענשטרייך אן זיין רעפעראט:

איהר דארפט פון מיר נישט דערווארטען קיין רעצעפט ווי אזוי צו היילען דעם קראנקען ווירטשאפטליכען קערפער. איך וועל זיך בלויז דערלויבען אנצעווייזען אויף די סיבות דערפון, וואס דער ווירטשאפטליכער צוזאמענבראך פון דער וועלט, האט דאס יודענטום געטראפען שטארקער ווי אנדערע פעלקער. מיר מיינען דא נישט נאר דאס דייטשע יודענטום נאר דאס יודענטום פון דער גאנצער וועלט.

דער צוזאמענבראך האט זיך אנגעהויבען אין יאהר 1929 מיט'ן קראך פון אמעריקא און שפעטער מיט היטלער'ס קומען צו דער מאכט. ווילען מיר פערשטעהען די גרויסע ווירטשאפטליכע ירידה פון וועלט-יודענטום, מוז מען צוריקגעהען צו דער צייט פון פאר דער וועלט-מלחמה.

לאמיר קודם-כל אנווייזען, אז אין מערב-אייראפע זענען יודען פאר דער מלחמה דערגאנגען צו גרויס עשירות. אבער נישט אזוי אין מזרח-אייראפע. דאס נעמט זיך דערפון, וואס מערב-אייראפע איז עקאנאמיש געווען שטארקער, מעהר אינדוסטריאליזירט און ממילא איז דארט דער לעבענס-סטאנדארט געווען א העכערער. בעת אין רוסלאנד, למשל, וואס איז געווען אן אגרער-לאנד, זענען די בעדערפענישען געווען פרימיטיווע, האבען טאקע די יודען אין מערב-אייראפע געהאט מעהר מעגליכקייטען זיך צו ענטוויקלען. אויך די פאליטישע לאגע האט זיי דאן מיטגעהאלפען. יודען האבען געקענט אויסנוצען אלע ווירטשאפטליכע פאזיציעס אין לאנד, אבער זיי האבען דאס נישט געטון. זיי האבען זיך בעשרענקט אין עטליכע בראנזשעס אין וועלכע זיי האבען זיך ספעציאליזירט. זיי האבען זיך קאנצענטרירט דארט, וואו זיי האבען נישט געדארפט, ווי למשל, אין האנדעל- און פינאנץ-וועזען און האבען נישט געשטרעבט צו באדען, געווען סוחרים, באנקירען און אויסגעמיטען פיזישע ארבייטען. דאס האט געפיהרט דערצו, אז ווען ס'איז נאך דער מלחמה געקומען די ענטווערטונג פון געלד, האבען יודען געליטען מעהר פון אלע, ווייל מיר האבען געזאמעלט געלד און נישט קיין אייגענטום, געקויפט אקציעס און געשפארט אין די בענק. בעת דער אינפלאציע איז אונזער געלד געווארען ענטווערטעט.

נאך דער מלחמה איז דאס אייגענע געשעהען אין אמעריקא: יעדער יוד, וואס האט געהאט 50 דאלאר, האט ער געקויפט אקציעס, שפעטער, ווען ס'איז געקומען דער קראך, זענען טויזענדער יודען געווארען פעראָרימט. כאטש די אמעריקאנער וואס האבען אינוועסטירט זייער געלד אין פאבריקען האבען אויך געליטען, האבען זיי אבער נישט אזוי פיל געליטען ווי די יודען וואס זענען געבליבען ביי „פאפירלעך", די וואס האבען לאקירט זייער געלד אין פעלדער און באדען, די זענען סוף כל סוף געבליבען ביי זייער אייגענטום. מיר יודען לעבען הויפטזעכליך פון פערמיטלונג, געגען וועלכען ס'טרעט איצט ארויס אי די פרעדיגער פון סאציאלע אי פון נאציאנאלע טעאריעס. מיר האבען זיך הויפטזעכליך קאנצענטרירט אין שטיין, מאדע און פיה-בראנזשע. פארוואס האבען זיך יודען געווארפען צו די דאזיגע מסחרים? א סברה איז צוליב די שטענדיגע רדיפות האבען זיך יודען גענומען צו די מסחרים, וועלכע מ'קען לייכט ליקווידירען. דער צוזאמענבראך פון די ביזאיצטיגע פרנסות דערפיהרט צו דער פאפעריזאציע פון דער יודישער בעפעלקערונג.

דער פרעלעגענט שטעלט זיך אפ אויף א ערשיינונג פון נאך מלחמה-לעבען — אויף דער שטרעבונג צו אוטארקיסטישע ווירטשאפט — אפצוזייסען זיך פון וועלט-מארק און דערפון ליידען מיר ווידער אמאל, ווייל מיר זענען נישט קיין פראדוצענטען, נאר עקספארטערען און פערמיטלער. דערצו דארף מען נאך צורעכענען די אויסגעשפראכענע נאציאנאלע ווירטשאפטס-פאליטיק, וואס ווערט געפיהרט אין ס'רוב לענדער, און וואס פערדרענגט אונז פון אונזערע פרנסות.

דער פרעלעגענט געהט איבער צו דער לאגע אין סאוויעט-רוסלאנד, וואו דאס אלטע יודישע דור מוז איצט צוליב די זעלבע טעמים לעבען פון קצבה אבער אויך דעם יונגען דראהט א סכנה — מחמת די יונגע יודען אנטלויפען פון בירא בידזשאן אין די שטעט, און ווען דער 5 יאהר פלאן געהט נישט גוט, לויפט מען צוריק פון די שטעט אין די שטעטלעך, אזוי ארום האבען די יודען ביז היינט זיך נישט איינגעווארצעלט אין איבערבוי פון ווירטשאפטליכען לעבען אין סאוו. רוסלאנד.

געהען מיר איבער צו דער לאגע פון די יודען אין אנדערע מזרח-אייראפעאישע לענדער איז זי נאך ערגער. דא זענען קיין רייכע יודען ווי אין דייטשלאנד קיינמאל נישט געווען, און איצט, ווען די וועלט זוכט אן אויסוועג אין נייע וועגען, זענען מיר מיט אונזער אוננארמאלער ווירטשאפטליכער סטרוקטור עלול צעריבען צו ווערען. מיר ווערען ארויסגעשטויסען פון אלע ווירטשאפטס-צווייגען: פון דער נאפט- און הייוועז=אינדוסטריע אין פוילען, וואס זענען געשאפען געווארען דורך יודען, ווערען מיר סיסטעמאטיש ארויסגעשטויסען. דאס איבעריגע טוען די גזעצען, וואס מאכען אונז אוממעגליך דאס לעבען.

דער רעדנער שטעלט זיך ווייטער אפ אויף דער קארטעליזאציע און אויף דער עטאטיסטישע פאליטיק און קומט צום אויספיהר, אז מיר מוזען מיט אלע כוחות קעמפען פאר רעכט אויף ארבייט און מיר מוזען ענדערען אונזערע ווירטשאפטליכע סטרוקטור, פון א פאלק פון מעקלער און הענדלער מוזען מיר איבערגעהן צו ארבייט, נישט נאר אין ארץ-ישראל, נאר אויך אין די גלות-לענדער. די וועלט מאכט אדורך א גרויסע ווירטשאפטליכע רעוואלוציע און כדי מיר זאלען נישט צעריבען ווערען, מוזען מיר ענדערען אונזער לעבענס-שטייגער. אונזער איינזייטיגע ווירטשאפטליכע סטרוקטור, האט אונז געבראכט צו דעם היינטיגען דלות.

די גרויסע שנאה צו אונז אין דייטשלאנד, איז אויך צום טייל געקומען דערפון, וואס מיר האבען זיך געכאפט אין שפיץ פון ווירטשאפטליכען לעבען. נאר דער איבערגאנג צו ארבייט, וועט אונז ערלויבען אויף להבא זיך אויסצולעבען אין די גלות-לענדער.

רעפעראט פון פראפ. א. לובא-שיצקי אין „תרבות"

היינט, זונטאג 8,30 קומט פאר אין קרייז פאר יודישע געשיכטע ביי דער ארג. „תרבות", א רעפעראט פון פראפ. אהרן לובאשיצקי א. ד. ט. „די שופטים עפאכע און איהר היסטארישע בעדייטונג".

מיטוואך, דעם 20. דעצעמבער
(לעצטער טאג חנוכה)
פײערליכע אקאדעמיע
אין פילהארמאניע
לכבוד דעם יובל פון דער 20-יעהריגער דיכטערישער און קינסטלערישער טעטיקייט פון
משה בראדערזאן

ר. איזראעל

דירעקטאר אדאלף גאלד

סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

99

— ניין, איך קאן נאך אלץ נישט גלויבען, ווי אזוי איז דאס מעגליך?

— לעג איך דאך דיר פאר א פשוטען עקספערימענט און דאן וועסט דו זיך איבערצייגען, האט באנעצקי געזאגט, וועלענדיג בעאיינפלוסען ראשעוויטשען, אז ער זאל איינגעהען דערויף.

דער גראף איז געווען געשפאנט אויף דעם העכסטען גראד. באנעצקיס ענטדעקונגען האבען אויף איהם געווירקט, אזוי שטארק, אז ער האט זיך קוים געקענט בעהערשען, ענדליך איז ראשעוויטש איינגעגאנגען אויף באנעצקיס פארשלאג און ער האט געזאגט:

— גוט, איך מוז זיך איבערצייגען, וואס דא קומט פאר. זאלען זיך אבער דיינע השערות ארויסווייזען פאר פאלשע, דאן וועל איך וויסען וואס איך האב צו טון.

— איך גיב דיך איינגאנצען איבער אין דיינע הענד, וועסט דעמאלט קענען טון מיט מיר, וואס דו ווילסט, איך געה איין אויף יעדער בעדינגונג דיינע, דו מוזט זיך אבער שטארקען און בערוהיגען, כדי אדא זאל נישט בעמערקען, ווען דו וועסט היינט רעדען מיט איהר. אז ס'איז דיר עפעס געשעהען. זי איז זעהר כיטרע און קלוג און זי קען עפעס בעמערקען.

— איך וועל זיך בעמיהען צו שפילען א קאמעדיע. דאס קומט מיר אויס צו טון דאס ערשטע מאל אין מיין לעבען.

דער גראף האט זיך קוים דערווארט ביז דער זייגער האט געשלאגען צוועלף. דאן איז ער אוועקגעפאהרען אין גרויסען קאנצערט-הויז, כדי דארט אפצונעהמען אדאן און זי צוריק ענט-געגען אין האטעל.

ראשעוויטש האט בעמערקט די שטענדיגע העפליכקייט. די ארטיסטקע איז געווען אין א גע-הויבענער שטימונג, נאך דעם גרויסען ערפאלג אויף איהר קאנצערט, זיי זענען אריינגעגאנגען. די ארטיסטקע האט זיך געשטארקט מיט דעם אבענד-ברויט, וואס מ'האט איהר דערלאנגט, דאן האט זי זיך געווענדעט צו דעם גראף ראשעוויטש.

— איך האב אייך פערגעסען צו פרעגען, איהר האט דאך היינט גערעדט מיט באנעצקין.

— יא, איך האב מיט איהם גערעדט עטליכע שעה.

— נו, און וואס איז דער רעזולטאט?

— ער האט זיך איינגעשפארט, אז ער גארט צוריק קיין לאדז, ער וויל נישט אננעהמען [illegible] הילף, ער וויל מיר נישט זאגען קיין איין ווארט וועגען דעם, וואס ער האט געטון אין לאדז און מיט וואס ער האט זיך פערשולדיגט. ער וויל נישט זאגען, ווער ס'איז די דאמע, מיט וועלכער ער איז געקומען און וואס פארא שייכות ער האט מיט איהר.

— ער וועט שוין זאגען, האט די ארטיסטקע געזאגט, און דאס נאך איידער ער וועט אוועקפאהרען פון דאנען.

— ווי אזוי?

— מיר וועלען אנווענדען דאס מיטעל, וועגען וועלכען איך האב נעכטען מיט דיר גערעדט.

— אפשר וואלטען מיר איהם געלאזט לויפען, ווייל ער פאהרען, זאל ער [illegible] הרען, מעהר ווי טון קענען מיר דאך נישט.

— ניין, איך מאך נישט קיין האלבע ארבייט, איך מוז פערענדיגען יעדען ענין, וועלכען איך נעהם אונטער און איך רעכען אויף, אז אויך דו וועסט איהם דערפיהרען ביזן סוף, דו מוזט דאך בעגרייפען. באנעצקי געפינט זיך אין א שרעקליכער, פערצווייפעלטער לאגע. ער האט אפער שטארקע אמביציעס, וועלכע קענען איהם דערפיהרען צו א גרויסען אומגליק. מיר זענען אבער ניכטערע מענשען, וועלכע דארפען נישט דערלאזען ערגער.

— זיי מיך נישט חושד אין שוואכען כאראקטער, אהא!, איך בין באנעצקיס א פריינד און וואלט געוואלט א האלב לעבען פאר א האלב כער מעגען אוועקגעבען, כדי איהם זאל גוט זיין.

— אלזא דארפען מיר מעהר נישט וועגען דעם צו דיסקוטירען. דא האסט דו, וואס איך האב דיר געוואלט געבען, דארפסט נאר א קליין ביסעלע איהם איינגעבען אין עפעס א געטראנק, דאן וועלען מיר מיט א טאג שפעטער זיך דערוויסען וועגען אלץ.

— מילא, אויב דאס זאל העלפען, בין איך מסכים.

— אבער פארזיכטיג, באנעצקי איז א זעהר יונג, איך קען איהם גוט, זאל ער נאר גאר נישט בעמערקען.

— וועגען דעם דארפסט דו זיך נישט זאר-גען. איך וועל שוין דאס ערלעדיגען אויפן בעס-טען אופן.

דער גראף האט נאך פערברענגט ביי אדאן אין צימער א שעה צייט, אדא איז געווען זעהר צו-געלאזען צו איהם, זי האט דעם גראף געהאלזט און געקושט און פרעהליך מיט איהם [illegible], זי האט געמיינט, אז דער גראף איז אינגאנצען ביי איהר אין די הענד און ער וועט טון אלץ. וואס זי וועט איהם הייסען. ס'איז שוין באלד געווען טאג, ווען דער גראף האט פערלאזען אדאס צימער. אין טאש האט ער אנגעטאפט דאס מיטעל, וועלכעס ער האט בעקומען פון אדאן פאר באנעצקי.

דאס הארץ האט ביי איהם געקלאפט, ער האט זיך פאר עפעס געשראקען, ס'איז שוין נישט געווען קיין רייד וועגען דעם, אז דער גראף זאל אויספיהרען דעם בעפעהל פון אדאן, ער האט זיך אבער נאך נישט געהאט דעצידירט אנצונעהמען באנעצקיס פארשלאג, פשוט דערפאר, ווייל ער האט זיך נישט געוואלט ענטוישען אין אדאן, וועלכע ער האט שוין שטארק געליבט. ער האט זיך אוועק געלייגט אין די מלבושים אויף זיין בעט און נאכ-געטראכט וועגען דעם, וואס צו טון. איינציגווייז האט זיך ראשעוויטש אנגעהויבען איבערצוצייגען, אז זיין פריינדליך לעבען שטעהט אין קאן און ער טאר דאס נישט גרינגשעצען. דער עקספערימענט, וועלכען באנעצקי האט איהם פארגעלעגט איז דאך געווען אזא אונשולדיגער, אז ער קאן איהם אזוי ווי אזוי אויספרובען. ער האט שוין געווארט אויף דער מינוט, ווען ער זאל זיך זעהן מיט באנעצקי.

באנעצקי פון זיין זייט האט שוין געהאט צוגעגרייט א גענויעם פלאן, ווי אזוי דעם עקספערימענט אויסצופיהרען. ער האט נישט געוואלט צוגרייטען קיין הונט. איבער וועלכען מ'האט געדארפט מאכען דעם עקספערימענט, ווייל דער גראף האט געקענט חושד זיין, אז דער הונט איז פער-ציעל פרעפארירט און צוגעגרייט געווארען פון פריער צו דעם פרוב. ערשט דאן ווען דער גראף איז געקומען צו באנעצקין, האט דער לעצטער שוין געהאט צוגעגרייט עטליכע אדרעסען פון הונט שלעגער און דער גראף האט געדארפט זיך אויס-קלויבען אן אדרעס, וואו אהין זיי זאלען געהען וועגען שאפען אן אביעקט פאר זייער פרוב. דער גראף האט אויסגעוועהלט דעם ערשטען בעסטען אדרעס און זיי זענען ביידע אוועקגעפאהרען דארט האט זיך דער גראף אויסגעקליבען איינעם פון די בעסטע, גרעסטע און שטארקסטע עקזעמפלארען, וועלכע זיי האבען מיטגענומען מיט זיך, זיי זענען נישט געפאהרען אהיים צו זיך, נאר ארויס געפאהרען אין נאהענטסטע וועלדעל הינטער בריסעל. דארט האבען זיי זיך אפגעשטעלט פאר א קליינער אכסניה און געהייסען עסען צו ברינגען.

(פארזעצונג קומט)

צום בעזוך פון נחום סאקאלאוו אין לאדז

פרעזידענט סאקאלאוו וועט קומען קיין לאדז דינסטאג מיט דער באהן וואס קומט אן אויף דער סטאציע לאדז-פאבריטשנא. 4 נאכמיטאג. ביי דער באהן וועט ער אויפגענומען ווערן דורך דעם קבלת-פנים קאמיטעט, דעלעגאציעס פון די ציוניסטישע גרופירונגען און יוגענד ארגאניזאציעס, נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע פאראיינען א.א.וו. ספעציעלע פארברייטונגען ווערן געמאכט צו דער פייערליכער אקאדעמיע, וואס וועט פארקומען דינסטאג אווענט אין פילהארמאניע-זאל. פרעזידענט סאקאלאוו וועט אויף דער אקאדעמיע האלטען א רעפעראט אויף ד.ט.: „אין דער שעה פון נסיון" אין וועלכען ער וועט בעהאנדלען אלע אקטועלע יודישע פראבלעמען.

ה' סאקאלאוו בלייבט אין לאדז אויך איבערן מיטוואך'דיגען טאג.

„די ראק-קראנקהייט און ווי אזוי קען מען זי בעקעמפען"

רעפעראטען אין די „געגען-ראק-טעג"

אין צוזאמענהאנג מיט די „געגען-ראק-טעג" אין לאדז, וועלען פארקומען א גאנצע רייהע רעפעראטען א. ד. ט. „וואס איז די ראק-קראנקהייט, און ווי אזוי קען מען זי בעקעמפען".

רעפעראטען וועלען היינט געהאלטען ווערען: 10 פארמיטאג אין לאקאל פון די קאמונאלע אנגעשטעלטע, פיעטריקאווער 53, רעפערירען וועט ד"ר מאקאווער. 12 פארמ. אין לאקאל פון „אימקא" פיעטריקאווער 89 — ד"ר קאליש. 12 פארמ. אין פאבריק-מייסטער-פאראיין — ד"ר ווייס. 5 נאכמ. אין פרויען-פאראיין, אל. קאשטשושקי 57 — ד"ר קאלעצקא.

דינסטאג, דעם 28-טען ד. ח. וועלען אויך געהאלטען ווערען רעפעראטען אין פערשידענע פאראיינס-לאקאלען. מיט רעפעראטען וועלען ארויסטרעטען די דאקטוירים: יעלענקעוויטש, גאנטארסקי, לאנגע.

קומענדיגען שבת, דעם 2-טען דעצעמבער וועט ד"ר אוריסאן האלטען א יודישען רעפעראט אין פליישער-ארבייטער-פאראיין, בערעק יאסעלעוויטש גאס 16,

נאך דער קויהלען-אפערע

בערנארד גראס געפינט זיך אויף דער פריי

(2) פון דער עקספערטיזע וואס מ'האט געמאכט אין בערנארד גלאס'עס האנדעלס-ביכער אין שייכות מיט דער קויהלען-אפערע, וואס ער זאל האבן בעגאנגען איז פעסטגעשטעלט געווארען אז גלאס האט ווירקליך נישט שוה בשוה געפיהרט די דאזיגע ביכער ובזה האופן פיקטיוו פערקלענערט זיינע הכנסות בלויז אין איין יאהר — אויף עטליכע הונדערט טויזענד זלאטעס.

נאך דעם ווי גלאס'עס מאכינאציעס זענען ענטדעקט געווארען דורך זיין פראקורענט קאזעצקי און ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען די גרויס פונ'ם הזק, וואס די מלוכה-פינאנצען האבען דערביי געליטען, איז גלאס בעפרייט געווארען פון ארעסט. און ביז'ן פראצעס וועט ער זיך געפינען אונטער א פאליציי-אויפזיכט.

ארעסטירט א מערדער א באקסער

און זיינע צוויי נאהענטע מיטארבייטער

(א) עהערגעסטען האבען דריי פערשוינען געמאכט אנאנפאל אויפן פעלד צווישן פריצעפאלנא און טראצקא (כאיני) אויף די דאזיגע איינוואוינער פיאטר מאשינסקי און פיאטר באטשקא, און די מערדערליך צושמיסען.

דערנאך האבען זיי אויך מערדעריליך „צורעכטגעמאכט" דאס דורכגעהענדע פאר-פאלק סטעפאן און העלענא דראנדשקיעוויטש.

דער סוף איז געווען אז באטשקאן האט מען נישט געקאנט דערראטעווען און ער איז אין שרעקליכע יסורים געשטארבען. און די איבעריגע דריי האט מען אפגעפיהרט אין א געפעהרליכען צושטאנד אין די שפיטאלען.

מען האט געמאכט א גענויע חקירה ודרישה און אין רעזולטאט זענען ארעסטירט געווארען די דריי באנדיטען: ראמאן הימער (א פראפעסיאנעלער באקסער) און די ברידער קאזשימיעזש און זיגמונט זארעמבסקי.

דער דריליבג האט א לענגערע צייט טעראריזירט די כאינער איינוואוינער.

פון צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד

פאריגען דאנערשטאג איז אין צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4, פארגעקומען די קאנסטיטואירענדע זיצונג פון דער ניי-געוועהלטער פערוואלטונג. אלס פרעזעס איז אויסגעוועהלט געווארען ד"ר י. קרויש, אלס וויצע פרעזעסען: ראטמ. מ. פיין, מ. ליבערמאן און ב. פרוינד, סעקרעטארען: וו. באלצעווסקי און י. לובלינסקי, אלס ווירטשאפטער: שווארצאווסקי און ח. צוקאוויטש.

ד"ר קרויש האט איבערגעמענדיג דעם פרעזעס-אמט געהאלטען אנ'עקספאזע וועגען דער טעטיגקייט פון דער נייער פערוואלטונג אין וועלכער ער האט בעריהרט די פראגען: די טעטיגקייט פון די צעכען און פאראיינען, די ארגאניזאציע-פארם פון דער צענטראלע, דער נאציאנאלער בעוואוסטזיין פון יודישען האנדווערקער, ווי אויך וועגען דער מלוכה'שער שטעלונג פון דער צענטראלע.

ארום דער עקספאזע האט זיך ענטוויקעלט א ברייטע דיסקוסיע.

וועגען האנדעלס-ביכער

לויטן נייעם האנדעלס-קאדעקס איז יעדער סוחר פעראינטערעסירט צו פיהרען האנדעלס-ביכער צוליב די פערלייכטערונגען און הנחות, וואס די שטייער-מאכט גיט פאר די פירמעס, וואס פיהרען ביכער. צוליבן קריזיס, האט נישט יעדער סוחר די מאטעריעלע מעגליכקייט צו אנגאזשירען פאר זיך א בוכהאלטער, דעריבער איז עמפפעהלונגס-ווערט די רעגאמירטע בוכפיהרונגס-ביורא פון ס. בראווערמאן, פיעטריקאווער 17, טעלעפאן 242,27, וועלכע פיהרט די ביכער פאר זעמטליכע פירמעס מיט דער פולער גאראנטיע. די ביורא בעזיצט ערשטקלאסיגע רעפערענצען, די פרייזען זענען זעהר צוגענגליכע.

צוזאמענפאהר פון הויפט-ראט פון ז. ז. פ. או.

(2) ווי מיר האבען שוין געהאט געמאלדען עפענט זיך היינט פריה אין זאל פון דער לאדזער קרעדיט-געזעלשאפט (פאמארסקא 21) דער צוזאמענפאהר פון הויפטראט פון ז.ז.פ.או. (פראפעסיאנעלע פעראיינען פון גייסטיגע ארבייטער).

עס וועלען געהאלטען ווערען רעפעראטען אויף אקטועלע טעמען און ס'וועלען אויך אפגעהאלטען ווערען פערטרויליכע בעראטונגען.

נעכטען איז שוין אנגעקומען קיין לאדז דער פרעזעס פון דער אוניע ז.ז.פ.או. ה' אנאטאל מינקאווסקי, וועלכען עס האט מקבל פנים געווען אויף דער באהן דער וויצעווארע ה' האוקע-נאוואק, און גענומען איהם צו זיך אלס זיין גאסט.

די קאנסטיטואירונג פון דער נייער „התאחדות-פערוואלטונג

אונטערן פארזיץ פון ה' סאור איז פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער נייער געוועהלטער פערוואלטונג פון דער ציוניסטישער ארבייטס-פארטיי „התאחדות" אין פרעזידיום זענען געוועהלט געווארען די ח"ח: ד"ר ח. בערלאס, פראפ. ב. ברעטהאלץ, ז. ווינער, ג. ליכטענשטיין, מ. ראסין. פינאנץ-רעפארט: ה. סאלניק, ל. פישער, מ. קאמינער, מ. ראסין. סעקרעטאריאט: ז. ווינער, א. האדעס, „תרבות" אינזש. פ. לינדער, קרן-היסוד ח"ח: ד"ר ח. בערלאס, אינזש. פ. לינדער, קרן-קימת מ. ראסין, פערטרעטער ל. פישער, ליגע ג. ליכטענשטיין און אדוו. ש. שייצוויטש, „החלוץ" א. האדעס, פאלקס-אוניווערזיטעט, פראפ. ב. ברעטהאלץ און ד"ר ז. עלענבערג, פאלקס-ביבליאטעק מ ראסין, ז. ווינער, התחיה פראפ. נ. סאור.

א חוץ דעם זענען געוועהלט געווארען פאלגענדע חברים קאמיסיעס: א קולטור-קאמיסיע, א ווערבירונגס-קאמיסיע, קרן-קימת=קאמיסיע, פאלק און לאנד-קאמיסיע, לאקאלע און טעכנישע קאמיסיע. דער ועד האט גענומען צו קענטניש דעם בעריכט פון דער פינאנץ-קאמיסיע וועגען די בעמיהונגען איבערצוגיין אין א נייעם ענטשפרעכענדען גרויסען לאקאל, און האט אסיגנירט א געוויסען סומע לטובת דעם צוועק.

בעריהמטער לאדזער בדחן מרדכי טאראדייקע און זיין פרוי

געשטארבען אין איין נאכט

א זעלטענער פאל האט פאסירט פערגאנגענעם פרייטאג א מאן מיט א פרוי זענען געשטארבען אין איין נאכט.

דאנערשטאג ביינאכט איז אין עלטער פון 68 יאהר געשטארבען דער אין לאדז בעקאנטער בדחן מרדכי טאראדייקע, און מיט עטליכע שעה שפעטער, פרייטאג נאכטאג איז געשטארבען זיין פרוי.

די ידיעה האט זיך בליץ-שנעל פערשפרייט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אויף דער אלטשטאט.

די צוויי עגלות וואס האבען גלייכצייטיג געפיהרט פון טרויער-הויז זענען בעגלייט געווארען פון הונדערטער מלווים.

מרדכי טאראדייקע איז געווען דער עלטסטער בדחן אין לאדז, און איז אויך געווען בעריהמט אין גאנץ פוילען. ער פלעגט משמח זיין חסידישע און רביבישע חתונות מיט זיינע טרעפליכע און וויציגע זאגעכצען.

טאראדייקע איז אליין געווען דער מחבר פון זיין בדחנות, האט פערפאסט צייט-לידער. פיל יודען געדענקען נאך מסתמא זיין בעריהמט ליד „דער קישינעווער פאגראם", וואס איז זיינער צייט געזונגען געווארען פון יונג און אלט.

דער פערשטארבענער טאראדייקע איז געווען א בן תורה, און איז געווען זעהר בעליבט ביים לאדזער עולם.

זאל איהם די ערד גרינג זיין!

דער נעכטיגער ארץ-ישראל-מיטינג אין ענגלישען זאל

נעכטען נאכמיטאג איז אין ענגלישען זאל פארגעקומען א יוגענד-מיטינג, איינגעארדענט דורכן „מפעל-ארלאזאראוו"-קאמיטעט אויף ד.ט.: „וואס פערלאנגט פון אונז ארץ-ישראל און איצטיגען מאמענט"? עס האבען געהאלטען רעדעס די ה"ה: ל. לעווין, א. בייגאלדבערג, און ד"ר ח. בערלאס, וועלכע האבען אלדייטיג בעלויכטען די איצטיגע פאליטישע און ווירטשאפטליכע לאגע אין ארץ-ישראל. נאך די רעדעס זענען אנגענומען געווארען שארפע רעזאלוציעס געגען די עליה-גזירות און דעפארטאציעס פון יודישע „טוריסטען". וועלכע האבען זיך שוין איינגעארדענט אין ארץ-ישראל. אין די רעזאלוציעס ווערט פעסטגעשטעלט אז נישט געקוקט אויף די אלעביזוויליגקייטען וועט די עליה מיט אלע מיטלען ווייטער פארטגעזעצט ווערען. א ספעציעלע רעזאלוציע איז אנגענומען געווארען וועגען דער היינטיגער פערשטארקטער אקציע לטובת דעם ארלאזאראוו-פאנד.

צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז

אויפרוף

יודען ציוניסטען!

די עקזעקוטיווע פון דער ארלאזאראוו-אקציע וועלכע ווערט איצט איינגעפיהרט אין אלע לענדער, וואו עס געפינען זיך יודישע קבוצים האט פראקלאמירט א פערשטארקטע טעטיגקייט, וואס וועט דויערען אין משך פון די לעצטע טעג, וואס די אקציע וועט נאך דויערען.

ווי בעוואוסט האנדעלט זיך וועגען שאפען אין ארץ ישראל נייע קאלאניזאציע — שטחים אויף וועלכע עס זאלען אין משך פון דער נאהענטסטער צייט בעזעצט ווערען א גרעסערע צאהל יודישע משפחות.

היינט, זונטאג וועלען א פאר הונדערט יודישע בחורים און מיידלעך בעזוכען די יודישע קווארטאלען פון אונזער שטאט און דורכפיהרען א מאסען זאמלונג פאר דעם ארלאזאראוו-פאנד. מיר ווענדען זיך מיט אנ'אפעל צו אונזערע ברידער און שוועסטער, אז יעדער פון זיי זאל זיך בעשטייערן לויט זיינע מעגליכקייטען און בייטראגען אויך זיין טייל צו דער גרויסער נאציאנאלער אויפבוי-ארבייט אין א מאס וואס דער איצטיגער וויכטיגער מאמענט פאדערט פון אונז.

יודען ציוניסטען ערפילט אייער פליכט.

עקזעקוטיווע פון „מפעל-ארלאזאראוו"
אין לאדז.

פון ליכטענשטיינס אויסשטעלונג

די בילדער-אויסשטעלונג פון דעם בעריהמטען קינסטלער יצחק ליכטענשטיין האט געשלאגען דעם רעקארד פון פעראינטערעסירונג.

אין משך פון די געציילטע פאר טעג, וואס די אויסשטעלונג איז אפען (אין „זשעטשקא" וואול טשאנסקא 35) איז זי בעזוכט געווארען פון קרוב צוויי טויזענד מאן.

געוועהנליך איז די אויסשטעלונג אפען פון 6 ביז 10 אין אווענד. היינט אבער, מחמת זונטאג, וועט זי אויך אפען זיין פון 11 ביז 2 א זייגער.

פון קינא „אמאר" פאמארסקא 89

דאס אויפסניי געעפענטע קינא-טעאטער „אמאר" פאמארסקא 89 טוט זיך רעפרעזענטירען מיט איהרע שעהנע פראגראמען, די דירעקציע בעמיהט זיך צופרידענצושטעלען די בעזוכער און פערקאנטראקטירט צום איצטיגען סעזאן די בעסטע פילמען, היינט ווערט געגעבען א דאפעלט פראגראם, „ער און זיין שוועסטער" מיט וולאסטא בוריאן און אננא אנדרא, ווי אויך דאס בילד „בלוטיג געלד".

בענעפיס פון יעזשי דארסקי

מאנטאג, דעם 27 דעצעמבער וועט אין רעווי-טעאטער „ווסאלי מאמוס" זגערזשער 27, פארקומען דער בענעפיס פון קינסטלערישען לייטער, יעזשי דארסקי, מיט'ן אנטייל פון בעדייטענדע קרעפטען פון לאדז און ווארשע.

אויפרוף פון רעוויזיאניסטישען צענטראל-קאמיטעט

צום יודישען פאלק אין פוילען!

אין ארץ-ישראל קומען פאר ארעסטען און אבלאוועס אויף יודען! פרויען און קינדער ווערען געווארפען אין תפיסות פאר'ן פערברעך פון קומען אין זייער היימלאנד.

יודישע מאסען, א סוף מוז געמאכט ווערען צו די אנטי-יודישע גזירות און רדיפות אין ארץ-ישראל! א סוף מוז בעהמען צום יודישען פיינדליכען רעזשים.

דאס געדריקטע און געפלאגטע יודיש פאלק פערלאנגט אפענע טויערען פון ארץ-ישראל.

יודישע מאסען! לאזט הערען אייער מעכטיגען פראטעסט געגען די אונערהערטע עוולות וואס ווערען בעגאנגען געגען יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ ישראל.

פערורטיילט די פאליטיק פון שתדלנות און נאכגיביגקייט, וואס האט דערפיהרט צום היינטיגען מצב. געהט אייער צו א פאליטישע אפענזיווע פאר'ן יודענשטאט-געדאנק.

פאדערט: דאס אפשאפען פונם אנטי-ציוניסטישען רעזשים אין ארץ-ישראל, פאדערט אפשאפען דעם סערטיפיקאטען-סיסטעם, — פרייע עליה, פרייען באדען-קויף און יודישע שוץ פארן יודישען בען אין ארץ-ישראל!

זאל לעבען דער מלכות-ישראל געדאנק! זאל לעבען דאס פרייע ארץ-ישראל!

צענטראל-קאמיטעט פון ציוניסטען רעוויזיאניסטען אין פוילען.

פראטעסט-מיטינגען געגען די איינוואנדערונגס-בעגרעניצונג קיין ארץ-ישראל

נעכטען שבת, דעם 25 ד. ח. זענען פארגעקומען 3 פראטעסט-מיטינגען איינגעארדענט דורך דעם ועד העירוני פון ברית הצה"ר אין לאדז, אין די לאקאלען פון „בית החייל", קדימה און „ביתר", געגען די לעצטע גזירות און אבלאוועס אויף יודען אין ארץ-ישראל.

נאך די רעפעראטען זענען אנגענומען געווארען געהעריגע פראטעסט-רעזאלוציעס.

לעצטע פארשטעלונגען פון „יאנקא ציגיינער"

אין פילהארמאניע

היינט זונטאג ווערט אין „פילהארמאניע" געשפילט צום 15-טען מאל דורך בן-ציון וויטלער מיט'ן אנסאמבל די אפערעטע „יאנקא ציגיינער", וועלכע האט שטארק אויסגענומען ביים עולם.

אין פראבען די שלאגער אפערעטע „די גאליציאנער חתונה".

מעלדונג

אלגעמיינער פראפ. לאנדעס-פאראיין פון בעקליידונג-ארבייטער אין פוילען אפטיילונג 2 אין לאדז ברושעזשינער 5 [illegible]

קאמוניקאט!

אין „נ. פאלקסבלאט" פון פרייטאג ד. 24 נאוועמב. איז פארהאן א קאמוניקאט פון נאדל-פאראיין זאוואדזקא 1 אז אונזער פאראיין זאמעלט געלד אויף א לאקאל פעררופענדיג זיך אויף זייער נאמען. מיר דערקלערען פאר דער עפענטליכקייט, אז דער קאמוניקאט איז ביזוויליגקייט און שקר פון אנהויב ביז'ן סוף. 1) מיר נויטיגען זיך נישט אין אויסנוצען דעם נאמען פון דעם „פאראיינדל" זאוואדזקא 1 ווייל אונזער פאראיין גענעסט דעם צוטרוי פון רוב שניידער-ארבייטער אין לאדז. 2 אונזערע זאמלער געבען ארויס געדרוקטע קוויטונגען מיט'ן פולען נאמען פון אונזער פאראיין און איז אויך פערזעהען מיט אנ'אונטערשריפט פון פאראיינס-סעקרעטאר א. לאוונדא, דער נאמען איז גוט בעקאנט די לאדזער שניידער-ארבייטער. ס'קען דעריבער נישט זיין קיין רייד וועגען פערופען זיך אויף א צווייטענס נאמען. דער רוף פון דעם פאראיינדל נישט צו געבען קיין לאקאל-פאנד וועט זיי גארנישט העלפען. די שניידער-ארבייטער וועלען זיך ווארים אפרופען און אונטערשטיצען די לאקאל-אקציע, וועלכער אונזער פאראיין פיהרט.

די פערוואלטונג.

קלאַנג־קינא
CAPITOL

היינט פ־עזענטירען מיר דאס גרעסטע מייסטערווערק פון ציקל ציגיינער־ראמאנסען

„דער קעניג פון די ציגיינער"

מעכטיגער פילם פול מיט רייץ. אין די הויפטראָלען:
Don Jose Mojica, Rosito Morena

אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג.

קליינע
אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען

200 דאָלאַר קוואַרטאַל פאַר 2 צימער און קיך זאָפאָרט צו פֿארפּראַנט, אין צענטרום. 2-טער שטאָק. צו ערפאַהרען טעל. 114-82. 6431

א שעהנע שטוב מיט 2 פענסטער ווי אויך א גרויס געוועלב און אויך א קלענערס צו פערמיטען. צו פערמיטען ביי וואַרשאַווסקי, בושעושינ־ר A 57. 0979

א פראָנט־געוועלב מיט א שטוב איז זאָפאָרט צו פערדינגען ביים ווירט ליבוש איזביצקי, אָגראָדאָווא 10. 6442

א פאַבריקס־לאָקאַל אין דער געגענד פון נאָוואָמיעסקאַ. טיילווייז אָבצוגעבען, עווענטועל מיט בעט׳ב. צו ערפאַהרען קאָנסטאַנטינער 6, וו. 18.

א קליין צימער פאַר 1 פערזאָן צו פערמיטען. ציגעל־גאס 15, וו. 31. 1579

פערשידענעס

ענערגישע פערזאָנען קענען פערדינען ביז 1000 זל. א מאָנאַט. אינפאָרמאַציעס ערטיילט: Towarzystwo Bankowe w Grodnie, ul. Hoovera 9

איך נעהם אָן אַלערלעי בעשטעלונגען און רעפּאַראַציעס פון זאָקען־, ספּאָרט־ און טריקאָטאַוש־מאַשינען, צו ביליגע פרייזען. L. Tron, Brzezińska 6

MEBLE sypialnie, stołowe, gabinety-stylowe, kredensy, garderoby, stoły, łóżka, krzesła. — Brzoża, róża, orzech, dąb piramida Sprzedaje na raty za mienia Stolarnia K. Galara, Warszawska 16, tel. 231-80. 6303

קאָמפּלעטען ריינינגט כעמיש. פּאַסאַנירט מיט האָביק סיסטעם Pogotowie Krawieckie Kiersza. Wstąp Żeromskiego 91 dzwoń 163,30 9279

יאַוואָראָווע שלאָפצימער אין זעהר א גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. פּאַלודניאָווא 20, 2־טער הויף, רעכטע אָפיצינע, 3. שטאָק, וו. 55.

א שעהנער פּאָטעפאָן מיט פּליטען אין בעסטען צושטאַנד גלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפען. פּילסודסקיעגאָ 16 (וואָסכאָדניאָ), וו. 11. 6444

ביליגער געוואָרען עלעקטרישע זשאַרובקעס מיט 40% א לאַמפּעל, וואָס האָט געקאָסט 1.50 זל., פערקויפען מיר פאַר 90 גראָשען. „Wygoda gospodarcza" וואָסכאָדניאַ 20. 6443

מיט א קאַפּיטאַל פון 5000 זל. קען מען פערדינען 100 זל. וועכענטליך אין א פאַבריק פון אַרטיקלען פון ערשטען געברויך. קאַפּיטאַל געזיכערט. אָפערטען אין אַדמ. אונטער „5.000".

פרייע פּאָסטענס

א הענטשקע־מאַכער ווערט געברויכט מיט אָדער אָהן א מאַשינדעל. צו ערפאַהרען ביי ראָזענבוים, צעגעלניאַנא 21, 2־טער טויער, פּאַרטער. 6446

DYREKCJA
KOLEI ELEKTRYCZNEJ ŁÓDZKIEJ,
Sp. Akc.

podaje niniejszem do wiadomości, że **od niedzieli, dnia 26 listopada 1933 r. zostanie uruchomiona linja okólna, oznaczona Nr. 0,** na której pociągi biec będą, jak następuje:

od Placu Wolności przez ul. Piotrkowską, ul. Andrzeja, ul. Gdańską, ul. Kopernika, ul. Żeromskiego, ul. Radwańską, ul. Piotrkowską, Plac Reymonta, ul. Napiórkowskiego, ul. Kilińskiego, ul. Narutowicza, Plac Dąbrowskiego, ul. Dr. Sterlinga i ul. Pomorską do Placu Wolności i z powrotem.

Jednocześnie zmieniony zostanie kurs linji Nr. 8, na której pociągi biec będą odtąd, jak następuje:

od Dworca Kaliskiego przez ul. Kopernika, ul. Gdańską, ul. 11-Listopada, Plac Wolności, ul. Piotrkowską, ul. Narutowicza, ul. Kilińskiego i ul. Składową do Dworca Fabrycznego. Przy jeździe powrotnej pociągi biec będą od Dworca Fabrycznego przez ul. Skwerową, ul. Narutowicza, ul. Piotrkowską, Plac Wolności, ul. 11-Listopada, ul. Gdańską, ul. Kopernika do Dworca Kaliskiego.

Zarazem skasowane zostaną dotychczasowe linje Nr. 9 i Nr. 12.

הויפּט־בוכהאַלטער

פון א גרויסער אַקציען־געזעלשאַפט, ערן טיילט אונטעררי̈כט אין בוכפיהרונג און אי פּויילישער און ענגלישער האַנדעלס־קאָרעספּאָנדענץ. צוגענגליכע פרייזען. אָפערטען אונטער „גרופען־אונטעררי̈כט" אין אַדמ. פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
נעפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אָפּעראַציעס, אַפּאַטרונקעס, היילט זשילאַקעס א.אַ.וו., נעמט אָן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אָוו. לעטשניצע־פרייזען.

Dr. med.
LEON FUCHS
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף וואָלטשאַנסקאַ 65
(ריג פּנדזשעיאַ) טעל. 172-44
נעמט אָן פון 3–5 נאָכמ.

געזונט איז אַן אוצר

Primeros PREZERWATYWY

איז די גאַראַנטיע פאַרן געזונט

שלאָסעריי־אַרבייטען,
ווי אויך אייזענאנישע קאָנסטרוקציעס, מעטאַל־בעאַרבייטונגען מאַשינען = טיילען
פירט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13.

בילליגער ווי איבעראל

שעבער און רעיעלער
וואַשט, פאַרבט און פוצט אָהן שעדליכע מיטלען אַלערליי אַנצוגען, פּאַלטאָס, קליידער, סוועטערס אויך וועש

די יודישע
כעמישע וועשעריי און פארבעריי
„עריקא"

2 מלינאַרסקאַ 2 (ביים ראַג בזשעזשינער).
פון 4 זל. א ווינטער־פּאַלטאָ, פון 1.50 זל. א קלייד, פון 80 גר. ביז 1.20 א סוועטער, 15 גר. א קאָלנער, פון 50 גר. אַנ'אויפּרעהעמד. ס'ווערט נעפאַרבט אַלערליי דאַמען־ און הערען־גאַרדעראָבען.

אַווענד־קורסען פאַר דערוואַקסענע
א גרופע יודישע פעדאגאגען
האבען געגרינדעט אַווענד־קורסען

כדי צו געבען די מעגליכקייט זיך ווייטער צו בילדען די, וועלכע האָבען געמוזט איבעררייסען די לערנע צוליב פערשידענע סיבות. די שילער ווערען סעגרעגירט אין גרופען. עס עקזיסטירט אויך א ספּעציעלע גרופּע פאַר אָנפאַנגער.

עס ווערט געלערנט לויט א פערלייכטערטע מעטאָדע, וועלכע גאַראַנטירט שנעלע פאָרטשריט. די קורסן קומען פאָר אין שול־לאָקאַל אויף סאָלנאַ 9, 2־טער שט. פראָנט. אויפ'ן אָרט געפינט זיך א ביבליאָטעק, ווי אויך טאָגבלעטער, וואָכן און חודש־שריפטען.

דער פרייז פון 5 זל. א חודש

איינשרייבונגען נעהמט מען אָן די קאַנצעלאַריע פון דער שול פון 7—9 אָוונט.

בעמערקונג: הער עס ווערט געלערנט, הער אויך קענען לערנען העברעאיש, יודיש און אנד. פרעמדע שפּראַכן. 5849

שייטלעך
צו בעקומען
קערש,
סקווערנאווא 15

מאטארען
עלעקטרישע, נייע און גענוצטע. ביליגסטע בעצוגס־קוועלע! רעפּעראַטור ווערקשטעל. קאָלעקטאָרען און אַנלאַסערבוי אַלער אַרט עלעקטרישע אינסטאַלאַציעס Neon לייכטרוירען־רעקלאַמע
Ing. J. Reicher & Co.
28 Południowa 28, tel. 21-000.

Dr.
S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 4–9 אָוו.. זונטאָג און יום־טוב פון 8–2 נאָכמ.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med. M.
Eljasberg
80 פּיעטריקאָווער 80
טעל. 117-87.
נעהמט אָן פון 3–5 נאָכמיטאָג.

Dr.
J. DOBROWOLSKI
choroby skórne i weneryczne
Nawrot 2, tel. 118-04.

Dr. med. J. PIK
Al. Kościuszki 27 tel. 175-50
נערווען־קראַנקהייטען.
ספּעציאַליסט פון נערווען־קראַנקהייטען און סעקסואַל־נערווען־ליידען.
עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 5–7 נאָכמ.

אַנ'ערשטקלאַסיג־קוואַליפיצירטער
שניידערין
ספּעציעל פאַר קינדער־קאָנפעקציע
ווערט געזוכט

פאַר א גרעסערען שניידער־ווארשטאַט. מוז קענען גוט צושניידען און מאָדעלירען פון זשורנאַלען. אָפערטען אָפּצוגעבען אין דער אַדמיניסטראַציע אונטער „קינדער־קאָנפעקציע" אָדער קלינגען 23-111. 6433

ווערקשטעל
שירמס
פון
און שפּאַציר־שטעקענס
ס. פייגענבוים

לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19

צמפּפעהלט אין א רייכען אויסוואַהל פון קאַלירטע דאַמען־ און מענער־שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ־פרייזען. נעהמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

אויך צו פערקויפען קאַלאָשען און באָטען.

זיכערע הילף און א רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן א מעסער און אָהן בלוט־פערגיסונג פאַר הראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליבערן אין גרויס, פאַר הויקערס אהן פיס.

פערלאַזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל־ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען־קאָפּ, און עס פאַלט אַריין אין דעם כיס איז דער קראַנקער אין א גרויסער סכנה, דורך געדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספּעציעלע געמאַכטע היילבאַנדאַזשען בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, ליימאַנגען ספּעציעלע היילקאָרסעטן און אַפּאַראַטען פאַר פערקרימטע פיס און פלאַטפיס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.

עמפּפאַנגס טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

אַכטונג זייט דעם ערשטען אָקטאָבער ד. י. ווערען אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט נור פון מיר פערזענליך בעהאַנדעלט.

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אָן פּריוואַטע פון דער קראַנקען־קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין דאַנקבאַרקייט דעם גרויסען ספּעציאַליסט דיר. י. ראַפּאַפּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 (פראָנט, פּאַרטער) פאַר'ן אויסהיילען מיך פון א שווערער ברוך־קראַנקהייט. דער ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט האָט נישט געזשאַלעוועט קיין אַרבייט, בעת ס'האָט מיר געדראָהט א געפאַהר און האָט מיך דערפיהרט צו א נאָרמאַלען געזונדען צושטאַנד. היינט נאָך 3 וואָכען טראָגען זיין באַנדאַזש פיהל איך מיך פולשטענדיג געזונד.

Dresler Arwil, Łódź, Wschodnia 4/11, front.

כירורגישער קאַבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף זשעלאַנאַ 5
טעל. 112-22
נעהמט אָן פון 1–3 און פון 6–8 אָוו. לעטשניצע־פרייזען.

Dr. med.
I. TAUB
אינערליכע קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 25, וו. 7,
טעל. 179-94.
נעמט אָן פון 11–1 און פון 5–7 אָוונט.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום־טוב פון 9 - 1 פאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Poradnia
WENEROLOGICZNA
הויט און וועגערישע קראַנקהייטען
זאַוואַדזקאַ 1
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָווענד, זונטאָג און חגאות פון 9–2 מיטאָג.
א וויזיט 3 זל.
פון 11–5 נאָכמ. נעמט אָן אַ פרוי־דאָקטאָר.

אַבאָנעמענטס־פרייז: אין לאָדז – 4 זלאָטעס א חודש מיט אָפּטראָגען א היים. אויף דער פּראָווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקא—1 דאָל.

נעקראָלאָגען־20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַנאָנסען־פרייז פאַר א מילימעטער־שורה

פאַר'ן טעקסט —	פרייטאָג און ערב־יו"ט—24 גר.	אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט—40	60—	4
נאָך'ן טעקסט—12	18—	

איבער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טעקסט פון די אַנאָנסן איז די פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.